

«СТРАТА БЕЛАРУСІ ДЛЯ РАСІІ БУДЗЕ НЕЗАМЕННОМ УРОНАМ»

Такою думку выказаў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ў інтэрв'ю амерыканскай тэлекампаніі CNN, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Маючы на ўвазе нядаўнія рознагалосі ў адносінах дзвюх краін, Аляксандр Лукашэнка адзначае, што, калі Расія будзе ў далейшым праводзіць такім чынам сваю палітыку, Беларусі будзе крыху складаней. «Такая палітыка з боку Расіі прывядзе да вельмі дрэнных наступстваў для самой Расійскай Федэрацыі», — лічыць кіраўнік дзяржавы.

«Але я не думаю, што ў Расіі гэта афіцыйна прызначы курс і што яна будзе прытрымлівацца гэтага курсу. У адваротным выпадку Расія страціць Беларусь, а гэта будзе незамэнны ўрон», — падкрэсліў Прэзідэнт.

У цэлым жа Аляксандр Лукашэнка лічыць, што ў будучым Беларусь чакае інтэнсіўнае развіццё. Краіна выбудоўвае дружалоўныя адносіны са многімі дзяржавамі свету. «У нас ёсць вельмі шмат надзейных сяброў, Акрамя Расіі, Еўрапейскага саюза, у нас цудоўныя адносіны з Венесуэлай, Іранам, паўночнаафрыканскімі дзяржавамі, краінамі Блізкага Усходу, у тым ліку Ізраілем, — сказаў кіраўнік беларускай дзяржавы. — Нягледзячы на тое, што мы з вамі ў такіх халаднаватых адносінах, гэта не перашкаджае амерыканцам інвеставаць у нашу эканоміку».

Вельмі сур'ёзным партнёрам і вялікім сябрам Беларусі з'яўляецца Кітайская Народная Рэспубліка. «У нас вельмі добрыя адносіны, — адзначае Прэзідэнт. — Апошнім часам я вельмі ўдзячны ім за гэта, кітайцы прыйшлі нам на дапамогу і адкрылі кредитныя лініі да \$20 млрд для развіцця нашай эканомікі. Кітайцы тры актыўна працуюць і праз нас ідуць у Еўропу».

«Таму мы не загінем», — рэзюмаваў Аляксандр Лукашэнка. — Я спакойна гляджу на будучае сваёй краіны, свайго народа. Я заўсёды працаваў так, каб як кіраўнік дзяржавы забяспечыць нармальнае жыццё 10-мільённаму народу, каб яны былі такімі, як сёння, — усмешліва і дабрадушна».

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАТРАБУЕ АД МЯСЦОВАЙ УЛАДЫ ХУТКАГА І ЭФЕКТЫўНАГА ВЫРАШЭННЯ ПЫТАННЯў, ЯКІЯ ХВАЛЯЮЦЬ ЛЮДЗЕЙ

Мінск павінен быць камфортны і зручны для жыцця людзей. Такое патрабаванне ўнора на нарадзе з актывам горада Мінска агучыў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што з першых гадоў свайго прэзідэнцтва надаваў значную увагу развіццю сталіцы. Для жыхароў сталіцы павінны быць створаны ўсе спрыяльныя ўмовы, каб яны маглі адлучыцца ў горадзе. «Мы павінны забудоваваць жылля кварталы, а прамысловыя зоны трэба выносіць як мага далей за межы Мінска». Ён таксама падкрэсліў: «Мы не будзем перанасяць Мінск і даводзіць да таго, каб у сталіцы жыла паловіна насельніцтва рэспублікі» — дадаў Прэзідэнт.

Асаблівае ўвагу прадставіў коў мясцовых уладаў сталіцы ён звярнуў на неабходнасць хуткага і эфектыўнага вырашэння пытанняў, якія найбольш хваляюць жыхароў горада. У сувязі з гэтым ён папярэдзіў старшыню Мінгарвыканкама Мікалая Лядуцка, каб той не дапускаў сярод сваіх падначаленых гультайства, бюракратыі і валакаты. «Прааналізуйце работу ўсіх з пункту гледжання выканання прагнозных паказчыкаў, стану работы з насельніцтвам. Калі вы бачыце, што нехта не спраўляецца, непрацоўвае, лянуча, — ад такіх лепш абразаў заўважыць», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Адначасова звярнуўшы ўвагу і на неабходнасць акуратагна стаўлення да кадраў і недапушчальнасць «зачыстак» толькі з-за таго, што прыйшоў новы чалавек.

Аляксандр Лукашэнка агучыў сваё прычыновае патрабаванне аб тым, што да людзей неабходна ставіцца па-чалавечы, не забываючы пра тое, што ў нейкі момант «усе мы станем звычайнымі людзьмі, пенсіянерамі». «І мы будзем і чаваць сябе за тое, што, будучы на чале ўлады, мы не выбудавалі тую сістэму, якой мы можам ганарыцца», — адзначыў ён.

«Стусяцца да людзей па-чалавечы. Іншага народа і мінчан у нас няма. Яны — такія, якія ёсць: і дрэнныя, і добрыя, але ў цэлым — гэта нармальныя людзі. Яны проста хочуць жыць нармальна і адчуваць да сябе нармальныя адносіны. У рэшце рэшт, гэты нашы бацькі, сябры, дзеці», — рэзюмаваў Прэзідэнт.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка патрабуе зрабіць больш жорсткім кантроль за якасцю і тэрмінамі будаўніцтва жылля. За першыя чатыры месяцы гэтага года Мінск не толькі не дацягнуў да запланаваных аб'ёмаў, але і пабудаваў менш, чым год таму. Прэзідэнт асабліва звярнуў увагу на якасць здаваемага жылля і тое, што часта ў гэтым пытанні выяўляюцца парушэнні. Так, выбарчаная праверка ўстанавіла шматлікія факты прыёму і эксплуатацыі дамоў, не завершаных будаўніцтвам і не гатовых да эксплуатацыі. «У наўнясці прыпыкі і ашуканства. Такія выпадкі выклікаюць спраядлявае незадавальненне грамадзян». Прэзідэнт нагадаў аб тым, што нельга забываць аб стварэнні інфраструктуры, неабходнай для нармальнага жыцця дзяцей і людзей. Жыллёваму будаўніцтву павінна спадарожнічаць узвядзенне дзіцячых садоў, магазінаў, службаў бытавога абслугоўвання і іншых са-

цыяльных аб'ектаў. «У нас жа аб гэтым думаюць у апошняе чаргу», — заўважыў кіраўнік дзяржавы.

Па сутнасці, прадурожыў Аляксандр Лукашэнка, менавіта вострыя праблемы з жыллёвым будаўніцтвам у Мінску абумовілі даручэнне ўвесці ў практыку прамыя тэлефонныя лініі кіраўніцтва рэгіёнаў для выяўлення ўсіх скаргаў насельніцтва ў гэтай сферы.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што бяздзейнасць у навядзенні парадку ў жыллёвым будаўніцтве прыводзіць да прамога падрыву аўтарытэту ўлады і будзе расцэнена вака як «сабатаж з боку адпаведных кіраўнікоў з усімі вынікаючымі наступствамі».

«Робота жыллёва-камунальнага гаспадаркі сталіцы праводзіцца вельмі дрэнна. Гэта самая актуальная тэма для мінчан: у мінулым годзе колькасць скаргаў узрасла амаль на 30 працэнтаў», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Людзі скардзяцца на невыкананне тэрмінаў пастановаў дамоў на капітальны рамонт і нізкую яго якасць, валакату жыллёва-камунальных службаў, грубасць работнікаў. «Атрымліваецца, што надзяленне ЖЭСаў правамі юрыдычнай асобы прывяло не да павышэння якасці паслуг, як было абяцана, а да ўзмацнення бюракратызацыі і бескантрольнасці гэтых арганізацый». Дробязяў у гэтай рабоце быць не павінна, а стан ЖКГ — сфера персанальнай адказнасці кіраўнікоў адміністрацый.

Мінскі гарвыканкам і адміністрацыя раёнаў сталіцы павінны стаць узорам для ўсіх рэгіёнаў краіны ў рацыянальным расходванні бюджэтных сродкаў, аказанні дзяржаўна-падтрымкі, выкананні зямельна-карандаўства. «Надобра, калі кантралюючыя органы з году ў год выяўляюць недапушчальныя факты неканонага выкарыстання бюджэтных рэсурсаў, — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — Толькі ў 2009 годзе з-за звышнорма кошту будаўнічых і рамонтных работ на гарадскіх аб'ектах сума выяўленых нерэальна-анальных затрат перавысіла Br2,5 млрд».

Паводле слоў кіраўніцтва дзяржавы, у Мінску не ўдзяляецца належнай увагі эфектыўнасці прымянення сродкаў дзяржаўнай падтрымкі арганізацый, недохопы ў гэтай сферы набываюць сістэмны характар. «Заключэнні аб вызваленні сродкаў падпісваюцца, і ніхто не знаходзіць часу дэталёва пралічыць эфектыўнасць і магчымасць іх вяртання. У выніку прадпрыемствы трапляюць у лішчы больш цяжкае фінансаванне становіцца з-за няправільнага выкарыстання лёгка атрыманых сродкаў».

Аляксандр Лукашэнка абурэўся тым, што ў горадзе да гэтага часу не наладжана дзейная сістэма кантролю за мэтавым выкарыстаннем працэнтаўных зямельных участкаў. Толькі ў 2009 годзе з-за парушэння зямельнага заканадаўства сталічны бюджэт недаарыўшы больш як Br15 млрд. «За самыя кароткія тэрміны ва ўсіх гэтых пытаннях неабходна навесці ідэальны парадак».

«Някія як абсурдным не назавеш той факт, што ў мінулым годзе на тэмпах росту інвестыцый у асноўны капітал сродку рэгіёнаў краіны Мінск заняў апошняе месца», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — І ў бягучы перыяд ён у ліку адстаючых».

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Сталічныя крамы і прадпрыемствы бытавога абслугоўвання прапануюць ветэранам зніжкі ў гонар Дня Незалежнасці

Аб'екты бытавога абслугоўвання зрабляць паслугі (цырульніцкія, пральныя, хімічныя, па рамоне адзення і абутку, лазневыя) бясплатна альбо са зніжкамі ад 10 да 50 працэнтаў. Мінская гарадская тэлефонная сетка з 1 па 5 ліпеня прапануе ўдзельнікам і інвалідам вайны бясплатныя міжгароднія тэлефонныя перамовы з хатніх тэлефонаў і ў пунктах калектыўнага карыстання. 15 сталічных кінатэатраў пакажуць мінчанам фільмы-героіка-патрыятычнай тэматыкі (для ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны бясплатна). Інфармацыю аб месцы размяшчэння арганізацый і прадпрыемстваў, якія аказваюць ільготнае абслугоўванне, і рэжымах іх працы можна атрымаць у даведчана-інфармацыйнай службе 167.

Святлана ФРАЛЯНKOBA, «Мінск—Навіны».

Жыхарка вёскі Лука Столінскага раёна Ніна ПЕШКО вучыць сваю ўнучку Настасю ставіць у печ хлеб.

«Прамая лінія» САМААДЧУВАННЕ НЕ ВЫДАТНАЕ?

Не адкладвайце на з'яўра вырашэнне праблем, звязаных са здароўем. Удакладняйце незразумелае, не займайцеся самалячэннем, калі да справы можна падыхіць прафесійна. А на дапамогу вам гатовы прыйсці дацэнт кафедры геранталогіі і герыятрыі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, кандыдат медыцынскай навук Любоў Пятроўна ВАРОНІНА. Яна адкажа на любыя вашы пытанні 1 ліпеня, у чацвер, з 14.00 да 15.30 па нумарам: 8 (017) 292 38 21 і 292 38 92. Папярэдняе пытанні можна пакінуць па нумарам: 8 (017) 287 18 36 і 287 18 29.

«Прамая лінія» ШТО ўВАХОДЗІЦЬ У ТЭХНІЧНАЕ АБСЛУГОўВАННЕ ДОМА? ХТО ПАВІНЕН РАМАНТАВАЦЬ ДАХ? КУДЫ ЗВЯРТАЦЦА, КАЛІ ЖУЎ НЕ РЭЗГАЕ НА СКАРГІ?

На ўсе вашы пытанні па працы жыллёва-эксплуатацыйных упраўленняў нашай краіны адкажуць спецыялісты Міністэрства ЖКГ: начальнік упраўлення жыллёвага гаспадаркі Эдмунд Іосіфавіч ГРЫШКЕВІЧ і начальнік упраўлення эканомікі Алена Іванаўна ДУДЗІНСКАЯ.

12 ліпеня з 16.00 да 17.30 задавайце пытанні па нумарам 8 (017) 292 38 21 і 8 (017) 287 18 29. Пытанні можна пакінуць і загадзя па тэлефоне 8 (017) 287 18 64.

З 1 ліпеня НЗ на працоўным месцы з-за п'янства будуць прызнавацца неўтворчымі

Пра гэта паведаміў дырэктар дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Анатоль Пятровіч Садоўнічы ў час online канферэнцыі «НЗ на вытворчасці: расследаванне і правы пацярпелых», якая прайшла на сайтах БЕЛТА і Мінпрацы і сацабароны.

ВЕЛІЗАРНЫ «СХРОН» БОЕПРЫПАСАЎ знойдзены ў лесе, зусім побач з тэрыторыяй РУП «Хімвалакно» ў Свєтлагорску. У ім невядомаму схавалі 14 гранат РДЧ і артылерыйскі снарад калібру 45 міліметраў часуў Вялікай Айчыннай вайны.

Калі на месце неабсячэння знаходзіць спецыялізаваная група 6-й асобнай брыгады ўнутраных войскаў МУС Беларусі, у выніку даразведкі мясцовасці было знойдзена яшчэ 473 мінамётныя міны калібру 82 міліметраў з запальнікам. У прэс-групы Гомельскага ўпраўлення КДБ вярочыцца, што, хутэй за ўсё, гэты арсенал застаўся тут яшчэ з гадоў Вялікай Айчыннай вайны. Агульная вага знойдзенага ў трылявым эквіваленте складае 195 кілаграмаў. Усе знаходкі знішчаны сапёрамі. Гэта самыя вялікі склад боепрыпасаў, знойдзены за апошняга гады.

ПАСПРЫЯЛА... Заведзена кримінальная справа ў дачыненні да індывідуальнага прадпрыемальніцтва з Брэста, якая падбухтурвала беспрацоўную з г. Белаазёрска да дачы хабару адказным асобам праваахоўных і судовых органаў, якія павінны былі нібыта вызваліць ад кримінальнай адказнасці яе мужа. Атрымаўшы ад беспрацоўнай 22 тысячы долараў, ашуканка прывяла іх.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Пад сонцам «Берагіні»

Людзі, якія любяць адпачываць на свежым паветры і любяць прырода, пачаюць адпачываць на «Берагіні» ў Мінску. У гэтым годзе «Берагіні» будзе адкрыта ў Мінску. У гэтым годзе «Берагіні» будзе адкрыта ў Мінску. У гэтым годзе «Берагіні» будзе адкрыта ў Мінску.

Куды ідуць з бензапілоў на следчага

У Аршанскім раёне выезд міліцыі па выкліку на сямейны скандал завяршыўся стральбой: следчы быў вымушаны прымяніць зброю супраць хулігана з працоўнай бензапілоў у руках, які нападнуў на яго.

41-гадовы неўвэрзаны рабочы ўвечары закаўчыў дома скандал: пасварыўся з жонкай, выгнаў на вуліцу няпоўнагадовага дзяцця. Жанчына выклікала міліцыю. Супрацоўнік раённага аддзела міліцыі аперацыйна выехалі на дапамогу.

Гаспадар, убачыўшы іх, узяў пілоў у рукі, завёў яе і стаў пагражаць людзям у форме. Тыя папярэдзілі, што каб абараніцца, прымяняць зброю. Нападнік не хацеў нічога слухаць. Супрацоўнік следчага аддзела папярэдняга расследавання, які ўваходзіў у склад групы, чатыры разы стрэліў уверх. Потым спатыкнуўся ў трапу. Скандаліст занёс над ім бензапілоў. Следчы на гэты раз стрэліў прышэльна і рагануў нападніка. Апошні шпіталізаваны ў бальніцу гарадка Барань. Па папярэдзім ацэнцы раённай пракуратуры, прымяненне табельнай зброі было правамерным.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Камандзіроўка па пісьму ТРЫ КУХАРКІ ў ДОМЕ, ДЗЕ НЯМА ЧАГО ЕСЦІ

ДАПАМАЖЫЦЕ! Крык у кожным радку ліста, напісаным трыма рознымі чарніламі і почыркімі. 44-гадовая бабуля Таццяна Браніславаўна Глеза з вёскі Дабрынь Ельскага раёна патрабуе, каб на яе, а не на чужую жанчыну аформілі апракунства над двума роднымі ўнучкамі, якіх забралі ў яе 25-гадовы дачка Алены. Спраўды, несправядліва? Хо ж, я не родныя, здольныя лепш накарміць, абгарэць, апрагнуць, прышчыць... Хрэн з імі?

Якая яна — сям'я аўтара ліста ў рэдакцыю Таццяны Браніславаўны Глезы? Спрабую спачатку разабрацца ў гэтым, калі чытаю дасланы ліст. Вы ж памятаеце, у традыцыйным паняцці сям'я — тата, мама і іх дзеці. Гэта ў традыцыйным... Спачатку мне было проста складана ўявіць, хто ёсць хто і каго кім давядзіцца. Дапамог п'ягадовы Дзімка, той самы, які разам з братам Максімам жыве цяпер у прыёмнай сям'і ў Ельску. Ён пералічыў усіх: «Таня, Лена, Люда, Юля, Маша,

Максім і Хрэн з намі жыву». Хто такі Хрэн, ён растлумачаў так, што і надрукаваць нельга. Увогуле я зраўміла, што Таня — гэта бабуля Дзімка, яна ж — аўтар ліста, а Хрэн — яе сужыцель, якога менавіта так яна і называе. І астатнія таксама. Лена — гэта сапраўдная, ці, як цяпер кажуць, блімагічная маці хлопчыка. Ён яе ўпарта не хоча называць «мама». Люда, Юля, Маша — для яго цёткі, пры гэтым апошняя яго цётка перайшла ў траці клас. Максім — яго васьмігадовы брат, а пра існаванне яшчэ аднаго, Мікалая, які нарадзіўся пасля таго, які хлопчыкаў забралі, ён не ведае. Тым часам маленькі, які з'явіўся на свет сямямесячным і са шматлікімі паталогіямі развіцця, знаходзіцца ў Гомельскім доме дзіцяці. За час, пакуль Люда адсутнічае ў Дабрыні, у яго лічэ і стрыечны брат Раман на свет з'явіўся — ад цёткі Людзі. Адрэчым застатца пытанне — а таты хто? Іх многа. Хто там ад каго — толькі Бог ведае. Прыходзіць-сьходзіць розныя — усіх хіба ўспомніш... Карацей, сапраўды матрыярхат на чале з Таццянай Браніславаўнай. Ну, і Хрэн з імі.

Куды ідуць з бензапілоў на следчага

У Аршанскім раёне выезд міліцыі па выкліку на сямейны скандал завяршыўся стральбой: следчы быў вымушаны прымяніць зброю супраць хулігана з працоўнай бензапілоў у руках, які нападнуў на яго.

41-гадовы неўвэрзаны рабочы ўвечары закаўчыў дома скандал: пасварыўся з жонкай, выгнаў на вуліцу няпоўнагадовага дзяцця. Жанчына выклікала міліцыю. Супрацоўнік раённага аддзела міліцыі аперацыйна выехалі на дапамогу.

Гаспадар, убачыўшы іх, узяў пілоў у рукі, завёў яе і стаў пагражаць людзям у форме. Тыя папярэдзілі, што каб абараніцца, прымяняць зброю. Нападнік не хацеў нічога слухаць. Супрацоўнік следчага аддзела папярэдняга расследавання, які ўваходзіў у склад групы, чатыры разы стрэліў уверх. Потым спатыкнуўся ў трапу. Скандаліст занёс над ім бензапілоў. Следчы на гэты раз стрэліў прышэльна і рагануў нападніка. Апошні шпіталізаваны ў бальніцу гарадка Барань. Па папярэдзім ацэнцы раённай пракуратуры, прымяненне табельнай зброі было правамерным.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Куды ідуць з бензапілоў на следчага

У Аршанскім раёне выезд міліцыі па выкліку на сямейны скандал завяршыўся стральбой: следчы быў вымушаны прымяніць зброю супраць хулігана з працоўнай бензапілоў у руках, які нападнуў на яго.

41-гадовы неўвэрзаны рабочы ўвечары закаўчыў дома скандал: пасварыўся з жонкай, выгнаў на вуліцу няпоўнагадовага дзяцця. Жанчына выклікала міліцыю. Супрацоўнік раённага аддзела міліцыі аперацыйна выехалі на дапамогу.

Гаспадар, убачыўшы іх, узяў пілоў у рукі, завёў яе і стаў пагражаць людзям у форме. Тыя папярэдзілі, што каб абараніцца, прымяняць зброю. Нападнік не хацеў нічога слухаць. Супрацоўнік следчага аддзела папярэдняга расследавання, які ўваходзіў у склад групы, чатыры разы стрэліў уверх. Потым спатыкнуўся ў трапу. Скандаліст занёс над ім бензапілоў. Следчы на гэты раз стрэліў прышэльна і рагануў нападніка. Апошні шпіталізаваны ў бальніцу гарадка Барань. Па папярэдзім ацэнцы раённай пракуратуры, прымяненне табельнай зброі было правамерным.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Куды ідуць з бензапілоў на следчага

У Аршанскім раёне выезд міліцыі па выкліку на сямейны скандал завяршыўся стральбой: следчы быў вымушаны прымяніць зброю супраць хулігана з працоўнай бензапілоў у руках, які нападнуў на яго.

41-гадовы неўвэрзаны рабочы ўвечары закаўчыў дома скандал: пасварыўся з жонкай, выгнаў на вуліцу няпоўнагадовага дзяцця. Жанчына выклікала міліцыю. Супрацоўнік раённага аддзела міліцыі аперацыйна выехалі на дапамогу.

Гаспадар, убачыўшы іх, узяў пілоў у рукі, завёў яе і стаў пагражаць людзям у форме. Тыя папярэдзілі, што каб абараніцца, прымяняць зброю. Нападнік не хацеў нічога слухаць. Супрацоўнік следчага аддзела папярэдняга расследавання, які ўваходзіў у склад групы, чатыры разы стрэліў уверх. Потым спатыкнуўся ў трапу. Скандаліст занёс над ім бензапілоў. Следчы на гэты раз стрэліў прышэльна і рагануў нападніка. Апошні шпіталізаваны ў бальніцу гарадка Барань. Па папярэдзім ацэнцы раённай пракуратуры, прымяненне табельнай зброі было правамерным.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Куды ідуць з бензапілоў на следчага

У Аршанскім раёне выезд міліцыі па выкліку на сямейны скандал завяршыўся стральбой: следчы быў вымушаны прымяніць зброю супраць хулігана з працоўнай бензапілоў у руках, які нападнуў на яго.

41-гадовы неўвэрзаны рабочы ўвечары закаўчыў дома скандал: пасварыўся з жонкай, выгнаў на вуліцу няпоўнагадовага дзяцця. Жанчына выклікала міліцыю. Супрацоўнік раённага аддзела міліцыі аперацыйна выехалі на дапамогу.

Гаспадар, убачыўшы іх, узяў пілоў у рукі, завёў яе і стаў пагражаць людзям у форме. Тыя папярэдзілі, што каб абараніцца, прымяняць зброю. Нападнік не хацеў нічога слухаць. Супрацоўнік следчага аддзела папярэдняга расследавання, які ўваходзіў у склад групы, чатыры разы стрэліў уверх. Потым спатыкнуўся ў трапу. Скандаліст занёс над ім бензапілоў. Следчы на гэты раз стрэліў прышэльна і рагануў нападніка. Апошні шпіталізаваны ў бальніцу гарадка Барань. Па папярэдзім ацэнцы раённай пракуратуры, прымяненне табельнай зброі было правамерным.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Куды ідуць з бензапілоў на следчага

У Аршанскім раёне выезд міліцыі па выкліку на сямейны скандал завяршыўся стральбой: следчы быў вымушаны прымяніць зброю супраць хулігана з працоўнай бензапілоў у руках, які нападнуў на яго.

41-гадовы неўвэрзаны рабочы ўвечары закаўчыў дома скандал: пасварыўся з жонкай, выгнаў на вуліцу няпоўнагадовага дзяцця. Жанчына выклікала міліцыю. Супрацоўнік раённага аддзела міліцыі аперацыйна выехалі на дапамогу.

Гаспадар, убачыўшы іх, узяў пілоў у рукі, завёў яе і стаў пагражаць людзям у форме. Тыя папярэдзілі, што каб абараніцца, прымяняць зброю. Нападнік не хацеў нічога слухаць. Супрацоўнік следчага аддзела папярэдняга расследавання, які ўваходзіў у склад групы, чатыры разы стрэліў уверх. Потым спатыкнуўся ў трапу. Скандаліст занёс над ім бензапілоў. Следчы на гэты раз стрэліў прышэльна і рагануў нападніка. Апошні шпіталізаваны ў бальніцу гарадка Барань. Па папярэдзім ацэнцы раённай пракуратуры, прымяненне табельнай зброі было правамерным.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Куды ідуць з бензапілоў на следчага

У Аршанскім раёне выезд міліцыі па выкліку на сямейны скандал завяршыўся стральбой: следчы быў вымушаны прымяніць зброю супраць хулігана з працоўнай бензапілоў у руках, які нападнуў на яго.

41-гадовы неўвэрзаны рабочы ўвечары закаўчыў дома скандал: пасварыўся з жонкай, выгнаў на вуліцу няпоўнагадовага дзяцця. Жанчына выклікала міліцыю. Супрацоўнік раённага аддзела міліцыі аперацыйна выехалі на дапамогу.

Гаспадар, убачыўшы іх, узяў пілоў у рукі, завёў яе і стаў пагражаць людзям у форме. Тыя папярэдзілі, што каб абараніцца, прымяняць зброю. Нападнік не хацеў нічога слухаць. Супрацоўнік следчага аддзела папярэдняга расследавання, які ўваходзіў у склад групы, чатыры разы стрэліў уверх. Потым спатыкнуўся ў трапу. Скандаліст занёс над ім бензапілоў. Следчы на гэты раз стрэліў прышэльна і рагануў нападніка. Апошні шпіталізаваны ў бальніцу гарадка Барань. Па папярэдзім ацэнцы раённай пракуратуры, прымяненне табельнай зброі было правамерным.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Куды ідуць з бензапілоў на следчага

У Аршанскім раёне выезд міліцыі па выкліку на сямейны скандал завяршыўся стральбой: следчы быў вымушаны прымяніць зброю супраць хулігана з працоўнай бензапілоў у руках, які нападнуў на яго.

41-гадовы неўвэрзаны рабочы ўвечары закаўчыў дома скандал: пасварыўся з жонкай, выгнаў на вуліцу няпоўнагадовага дзяцця. Жанчына выклікала міліцыю. Супрацоўнік раённага аддзела міліцыі аперацыйна выехалі на дапамогу.

Гаспадар, убачыўшы іх, узя

КАМП'ЮТАРЫЗАЦЫЯ ШКОЛЫ. ЦІ ЁСЦЬ ЭФЕКТ?

Ці заўсёды наяўнасць у навучальнага ўстанове сучаснай камп'ютарнай тэхнікі гарантуе якасны працэс у адукацыйным працэсе? І ўвогуле, ці гатовы педагогічныя работнікі выкарыстоўваць інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі (ІКТ) у адукацыйным працэсе? Роля і месца інфармацыйных тэхналогій у сістэме адукацыі абмяркоўваліся на калегіі, што прайшла днём у сценах галоўнага адукацыйнага ведамства нашай краіны.

Згодна з сацыяльным стандартам, на адзін сучасны камп'ютар павінна прыпадаць не больш як 30 вучняў. Але ці не састарэў гэты сацыяльны стандарт? Ці дастаткова аднаго камп'ютарнага класа на школу, калі камп'ютарная тэхніка патрабуецца і настаўнікам пачатковых класаў, і прадметнікамі, і псіхалагамі, і бібліятэкарам, і школьнаму кіраўніцтву?

— Калі размова ідзе пра буйныя гарадскія школы, то там трэба мець некалькі камп'ютарных класаў, — упэўнены першы намеснік міністра адукацыі Аляксандр Жук. — Прычым рашэнне праблемы бачыцца мне не ў простым павелічэнні камп'ютарных класаў, а ў пастаянным спецыялізаваным камп'ютарным класе для прадметных кабінетаў, напрыклад, для кабінетаў фізікі, хіміі, біялогіі і гэтак далей. Добрым выйсцем магло б стаць і выкарыстанне так званых мабільных камп'ютарных класаў, які гэта робіцца ў некаторых сталічных школах. Да таго ж і наяўнасць сучасных камп'ютараў у навучальнай установе яшчэ не азначае, што тэхніка там выкарыстоўваецца эфектыўна. Сярэдня тыднёвая нагрузка камп'ютарнай тэхнікі хоць і істотна павялічылася ў параўнанні з 2006 годам, аднак усё роўна яна недастаткова — у розных агульнаадукацыйных установах яна вагаецца ад 33 да 39 гадзін, у той час як у «прасунутых» школах нагрузка пераўравае 45 гадзін у тыдзень.

Працэнт школ, якія маюць доступ у Інтэрнет, за тры апошнія гады павялічыўся з 56 да 87 працэнтаў. Аднак, калі размова ідзе пра шырокапапсюны доступ у Інтэрнет, гэта значыць пра самую эфектыўную і запытаную тэхналогію, то тут карціна выглядае ўжо зусім не так аптымістычна. У гарадскія мясцовасці сучасны доступ у Інтэрнет маюць толькі 43 працэнты школ, а ў сельскай мясцовасці — толькі 9 працэнтаў.

Старшыня Камітэта па адукацыі Мінгарвыканкома Уладзімір ШЧЭРБА паведаміў, што ў сталіцы пры фарміраванні заказаў на пастаўку камп'ютарных класаў заўсёды сыходзіць з судзіснай цэна/якасць, што дазваляе камплектаваць школы камп'ютарнай тэхнічнай паліпашанай канфігурацыі, закупляць тым жа мабільныя класы з партатыўнымі камп'ютарамі. Аднак праблема паскоранага старэння камп'ютарнай тэхнікі усё роўна застаецца, асабліва калі ўлічваць, што па нарматыўным дакументах састарэлым лічыцца камп'ютарны клас, які эксплуатаваўся больш як дзесяць гадоў.

— Параўнайце сучасныя мабільныя тэлефоны з мабільнымі тэлефонамі дзесяцігадовай даўнасці,

— прапанаваў удзельнікам калегіі Уладзімір ШЧЭРБА. — Камп'ютары развіваюцца не менш імкліва. За дзесяцігадовы тэрмін могуць змяніцца 2-3 пакаленні аператыўных сістэм. А ўсе асноўныя камп'ютарныя праграмы, у тым ліку і электронныя сродкі навучання, ствараюцца з разлікам на сучасную камп'ютарную тэхніку. Праўда, пры такіх тэмпах мадэрнізацыі ў Мінску кожны год трэба змяняць да 50 камп'ютарных класаў, што, зразумела, вельмі праблематычна.

Па метадыках, прынятых у сусветнай практыцы, у галоўным адукацыйным ведамстве была зроблена інтэгральная ацэнка ІКТ-патэнцыялу устаноў адукацыі ў розных рэгіёнах. У разлік бралася забяспечанасць рэгіёна тэхнічнымі і праграмнымі сродкамі, іх выкарыстанне ў вучэбным працэсе і кіраўніцкай дзейнасці, а таксама яго кадравыя рэсурсы. Самы высокі ІКТ-патэнцыял аказаўся ў сталіцы (91 працэнт), а самы нізкі (62 працэнт) — у Віцебскай вобласці.

Асобна Аляксандр Жук спыніўся на працэсе інфармацыйна-камунікацыйнай тэхналогіі з'яўляюцца магчымым сродкам сацыялізацыі дзіцяці з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця. Інфармацыйныя тэхналогіі дазваляюць апошнім атрымаць доступ да разнастайных крыніц інфармацыі, адкрываюць магчымасці для творчасці, набываць і замацаванне прафесійных навыкаў, арганізацыі сумеснай работы. А ў шэрагу выпадкаў ІКТ з'яўляюцца адзінай магчымасцю кампенсацыі стратанай функцыі або карэжыці парушэння, што ёсць у дзіцяці.

— Аналіз забяспечанасці спецыяльных устаноў адукацыі паказваў, што больш за 85 працэнтаў гэтых устаноў асянчаныя камп'ютарнымі працоўнымі месцамі, разам з тым даводзіцца канстатаваць, што камп'ютары маюць нізкі тэхнічны характарыстык, якія не адпавядаюць сучасным патрабаванням, — падкрэсліў Аляксандр Жук. — Сур'ёзнай праблемай застаецца і недастатковае аснашчэнне спецыяльных устаноў адукацыі спецыялізаванай тэхнічнай, адпаведнай да патрабаванняў да асаблівасці псіхафізічнага развіцця.

Аляксандр Жук паведаміў, што за тры апошнія гады быў распрацаваны 31 электронны сродак навучання для агульнаадукацыйных устаноў. Былі размыжаны і перададзены ва ўстановы адукацыі 44 тысячы інсталяцыйных кампакт-дыскаў распрацаваных электронных сродкаў навучання: ад 15 да 30 дыскаў на кожную школу. Быў распрацаваны нацыянальны адукацыйны партал і больш за 1300 сайтаў устаноў адукацыі і органаў кіравання адукацыяй. Для падтрымкі адукацыйнага працэсу ва ўстановах прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі былі распрацаваны і падтрымліваюцца рэспубліканскі партал «Прафесійная адукацыя», «Сайт метадычных падтрымкі прафесійнай адукацыі» і іншыя сайты, якія актыўна наведваюцца вучнямі, бацькамі і педагогамі.

(Заканчэнне на 2-й стар. «ЧЗ».)

У СТАЛІЦЫ — ФЕСТИВАЛЬ МАЛАКА І СОКУ

У парку імя М. Горкага прайшоў «МалочнаСочны фестываль «Мінск-2010». Упершыню фестываль прайшоў год таму, зарэкамендаваўшы сабе як фестываль для ўсёй сям'і.

— Шырокі станоўчы рэзананс, які выклікаў фестываль летась, даў нам падставы разглядаць яго як новае штогадовае гарадское свята, прычым свята для ўсёй сям'і, — расказала «Звяздзе» пяр-менеджар праекта Марына КЛЯВЕЦ. — Так што фестываль мяркуецца зрабіць штогадовым.

Ілья ЛАПАТО.

ЧАСТНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ ИНСТИТУТ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Основан в 1992 году
Лицензия № 02100/0533014 от 30.03.09 г. выдана Министерством образования Республики Беларусь
Институт осуществляет подготовку специалистов с высшим образованием на базе среднего, среднего специального и высшего образования по специальностям:

Специальность	Специализация	Квалификация	Вступительные испытания (на все формы обучения)
Современные иностранные языки (дневная форма)	Специальный перевод	Лингвист, переводчик	Русск./Белор. (ЦТ) История Беларуси (ЦТ) Иностранный язык (ЦТ)
Экономика и управление на предприятии	Экономика и управление на малых и средних предприятиях	Экономист-менеджер	Русск./Белор. (ЦТ) Математика (ЦТ) Иностранный язык (ЦТ)
Маркетинг	Рекламная деятельность. Международный маркетинг	Маркетолог-экономист	Русск./Белор. (ЦТ) Математика (ЦТ) Иностранный язык (ЦТ)
Бизнес-администрирование	Правовое обеспечение предпринимательской деятельности на малых и средних предприятиях. Предпринимательская деятельность в сфере физической культуры, спорта и международного туризма	Менеджер-экономист	Русск./Белор. (ЦТ) Математика (ЦТ) Иностранный язык (ЦТ)
Экономика и управление в туристской индустрии	Экономика и управление туристской деятельностью	Экономист-менеджер	Русск./Белор. (ЦТ) Математика (ЦТ) Иностранный язык (ЦТ)
Коммерческая деятельность на предприятии	Коммерческая деятельность в строительстве. Коммерческая деятельность на рынке товаров народного потребления. Коммерческая деятельность на рынке услуг (автосервис). Коммерческая деятельность на предприятии общественного питания	Экономист	Русск./Белор. (ЦТ) Математика (ЦТ) Иностранный язык (ЦТ)

Значная форма с сокращенным сроком обучения на базе специальных ССУЗов: «КОММЕРЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ, ПРОМЫШЛЕННОЕ И ГРАЖДАНСКОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО, ПРОИЗВОДСТВО ПРОДУКЦИИ И ОРГАНИЗАЦИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ПИТАНИЯ, ТЕХНИЧЕСКАЯ ЭКСПЛУАТАЦИЯ АВТОМОБИЛЕЙ», «ЭКОНОМИКА И ОРГАНИЗАЦИЯ ПРОИЗВОДСТВА»

Специальность	Специализация в институте	Квалификация	Вступительные испытания
Коммерческая деятельность на предприятии	Коммерческая деятельность на рынке товаров народного потребления. Коммерческая деятельность в строительстве. Коммерческая деятельность на предприятии общественного питания. Коммерческая деятельность на рынке услуг (автосервис).	Экономист	Русск./Белор. (ЦТ) Математика (ЦТ) Иностранный язык (ЦТ)
Экономика и управление на предприятии	Экономика и управление на малых и средних предприятиях	Экономист-менеджер	Русск./Белор. (ЦТ) Математика (ЦТ) Иностранный язык (ЦТ)

Адрес института: г. Минск, ул. Серафимовича, 11
Проезд: ст. метро «Пролетарская» (60 метров)
Тролейбусы: №№ 3, 16, 30, 36, 59 — ост. «Микротер «Ракета»
Автобусы: №№ 18, 37, 57 — ост. «Восточная»
E-mail: uoipr@tut.by Web-site www.uoipr.org Контактный телефон 247 06 77. 31941 101357946

Беларускія студэнцкія атрады будуць працаваць у Сочы

Беларускія студэнцкія атрады прымуць удзел у будаўніцтве, рэканструкцыі і арганізацыі эксплуатацыі аб'ектаў, неабходных для правядзення XXII Алімпійскіх зімовых гульні ў XI Паралімпійскіх зімовых гульні 2014 года ў горадзе Сочы, а таксама для развіцця гэтага горада як горнакліматчнага курорта. Такое рашэнне прынялі першы сакратар Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі Ігар Бузоўскі і ўпаўнаважаны прадстаўнік Цэнтральнага штаба Моладзевага грамадскага агульнарасійскага руху «Расійскія студэнцкія атрады», намеснік старшыні арганізацыі Міхаіл Кісялёў.

— На мінулым тыдні ў Брэсце падпісана двухбаковае пагадненне аб супрацоўніцтве паміж нашымі моладзевымі арганізацыямі, — адзначыў Ігар Бузоўскі. — У яго рамках будзе арганізавана адпраўка нашых студэнцкіх будаўнічых атрадаў у Сочы. Гэты аб'ект абраны не выпадкова, паколькі для Расіі ён з'яўляецца іміджавым. Туды накіроўваюцца маладыя людзі ў рамках будаўнічых атрадаў на конкурснай аснове, і вельмі вялікі асяцяжх трапіць у такі атрад. Першы выезд на будаўніцтва алімпійскага аб'екта ў Сочы беларускага зводнага студэнцкага будаўнічага атрада запланаваны на ліпень-жнівень. Гэта будзе 20 беларусаў. Трэба паглядзець на ўмовы працы і пражывання. Мы заўсёды за межы краіны адпраўляем моладзь вельмі выверана, калі разлік

ідзе, пачынаючы ад праезду да ўмоў пражывання, заробтнай платы. У першы атрад увайдучы выключна члены Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі, якія маюць навуку будаўнічых спецыяльнасцяў і вопыт працы ў будаўнічых студэнцкіх атрадах на тэрыторыі нашай краіны. Важныя якасці быцца студэнтам — камунікабельнасць, адсутнасць шкодных звычак, актыўная жыццёвая пазіцыя. Пакулы ў Сочы на месца адпраўляецца першы зводны студэнцкі атрад БРСМ, каб на практыцы паказаць, на што здольна беларуская моладзь. Што будзе далей, пакажа час.

Святлана СУХАРКО.

Зацверджаны новы парадак арганізацыі часовай занятасці моладзі ў свабодны ад навучання час

У Беларусі зацверджана Палажэнне аб парадку арганізацыі і фінансавання часовай працоўнай занятасці моладзі, якая навукаеца ва ўстановах адукацыі, у свабодны ад навучання час. Такое рашэнне змяшчаецца ў пастанове ўрада ад 23 чэрвеня гэтага года № 958, паведамліў БЕЛТА ў Апарце Саўміна. Дакумент уступае ў сілу пасля яго афіцыйнага апублікавання.

ва ўзросце ад 14 гадоў да 31 года. Занятасць забяспечваецца шляхам часовага працуаўладкавання на вакансіі наймальніку, у тым ліку на часовай дадаткова створаных месцаў, а таксама праз удзел у рабоце студэнцкіх атрадаў.

Каментаваў пастанову № 958, кансультаваў галоўнага ўпраўлення палітыкі занятасці і народна-сельскай Міністэрства працы і сацыяльнай абароны працы і сацыяльнай абароны, якія накіроўваюцца на арганізацыю часовай працоўнай занятасці моладзі. За кошт сродкаў Фонду могуць фінансавацца расходы на набыванне спецаздавання, інвентару, інструменту, матэрыялаў, бланкаў працоўных кніжак, аплату працы моладзі. Гатовая прадукцыя выкарыстоўваецца наймальнікам для ўласных патрэб альбо перадаецца бюджэтным арганізацыям на бязвыплатнай аснове.

Вызначаны парадак і ўмовы фінансавання затрат часовай працоўнай занятасці моладзі арганізмам працы, занятасці і сацыяльнай абароны. У прыватнасці, прадугледжана, што дзяржслужба занятасці фінансуе затраты наймальнікам бюджэтных арганізацыяў за кошт сродкаў пазабюджэтнага Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, якія накіроўваюцца на арганізацыю часовай працоўнай занятасці моладзі. За кошт сродкаў Фонду могуць фінансавацца расходы на набыванне спецаздавання, інвентару, інструменту, матэрыялаў, бланкаў працоўных кніжак, аплату працы моладзі. Гатовая прадукцыя выкарыстоўваецца наймальнікам для ўласных патрэб альбо перадаецца бюджэтным арганізацыям на бязвыплатнай аснове.

Дзяржслужба занятасці арганізуе часовай працоўнай занятасць моладзі ў свабодны ад навучання час і на канікулах з 1999 года. Набыты практыка і вопыт арганізацыі і фінансавання гэтага напрамку дзейнасці, устаноўлены партнёрыя адносіны з арганізмамі адукацыі, унутраных спраў, камісіямі па справах няпоўнагадовах, суб'ектамі гаспадарання.

Нагадаем, студэнцкія атрады фарміруюцца для выканання канкрэтнай вытворчай задачы. Устаноўлены адукацыі, ГА «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі», іншыя моладзевыя грамадскія аб'яднанні штогод не пазней за 1 красавіка павінны вызначыць катэгорыю моладзі, якая выязджае ў атрады, і распарадчыя органы могуць фінансаваць мерапрыемствы па забяспечэнні часовай працоўнай занятасці моладзі за кошт сродкаў, выдзеленых на рэалізацыю моладзевых палітыкі.

Упершыню ў палажэнні аб часовай працоўнай занятасці моладзі фігуруюць будаўнічыя атрады.

Дакументам упершыню вызначана, што мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы могуць фінансаваць мерапрыемствы па забяспечэнні часовай працоўнай занятасці моладзі за кошт сродкаў, выдзеленых на рэалізацыю моладзевых палітыкі. Упершыню ў палажэнні аб часовай працоўнай занятасці моладзі фігуруюць будаўнічыя атрады.

(Заканчэнне на 2-й стар. «ЧЗ».)

Пад сонцам «Берагіні»

Газета «Звязда» — інфармацыйны спонсар «Берагіні»

Захаваць, засвоіць, перадаць — галоўная мэта, якую гэты фестываль ставіць перад сваімі удзельнікамі і адначасова зьлічыць усім глядачам яркай і святоннай імпрэзы. Захаваць народныя мастацкія рамствы, гульнівыя фальклор, музычныя і спеўныя традыцыі нашых продкаў. Засвоіць іх, зрабіць натуральнымі ў сённяшнім жыцці. Перадаць з пакалення ў пакаленне не толькі знешнюю форму, але і глыбокую духоўную сутнасць традыцыйнай культуры.

Фестываль фальклорнага мастацтва «Берагіня» непадобны ні на адзін іншы, бо ён будзе адна на прычынах этнапедагагікі. На працягу двух гадоў на мясцовых, гарадскіх, раённых конкурсах ва ўсіх абласцях Беларусі выяўляліся лепшыя калектывы і выканаўцы. Дзевяць пераімала ад старэйшых іграў на народных музычных інструментах, мясцовыя танцы, авалодвала рознымі формамі дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

І нарэшце — фінальная імпрэза. Здаецца, невялічкі гарпасёлак Акцябрскі на некалькі дзён змяніў свой звычайны расклад працоўных і выхадных дзён. Столькі гасцей, радасных усмешак, музыкі, рознакаляровых сцягоў бывае тут толькі ў час фестывалю «Берагіня», бо па традыцыі ўсе яны праводзяцца на гэтай гістарычнай і непаўторна прыгожай рудабельскай зямлі.

Можна шмат раскаваць, як разгортвалася спаборніцтва паміж танцавальнымі парамі выканаўцаў народных побытавых танцаў, сярод дзіцячых фальклорных калектываў, якія прывезлі ўзоры народных песень і інструментальнай музыкі. У перапоўненай зале Цэнтра волнага часу з ранцы да вечара грывелі апладысменты выканаўцам Лявоніхі, Полыкі, Кадрылі, Карагод. А ў цэнтральным скверы тым часам не меней напружана спаборнічалі

агульны партрэт удзельнікаў фестывалю можна з дакладнасцю уявіць на прыкладзе аднаго з калектываў — фальклорнага гурту з Любанскага раёна

экспедыцыя твора паўняюць канцэртную праграму. Авадлоўца манерай выканання дзятве дапамагаюць тыя, хто больш за дзесяць гадоў таму пачынаў фестывальны рух. Такім чынам дагнута пераманасць у танцах і спевах. Не толькі рэпертуар, але нават тое-сёе з галаўных убораў, абутку, строяў пасталелья «Верабейкі» перадалі «Жэўжыкам». Хіба ж не гэтак (ад старэйшых — малодшым) здаўна перадавалася ў вялікіх селянскіх сем'ях? На IV Рэспубліканскім фестывалі фальклорнага мастацтва «Берагіня» да ўзнагароды гэтага дзіцячага калектыву дадалася новая, самая важкая — Гран-пры.

Да агульнага партрэта дарэчы будучы наступныя выказванні некаторых удзельнікаў і гасцей «Берагіні».

Дзевяцігадовая Алена Дрбрудзька з Любані: «Я прыехала на фестываль упершыню і вельмі старанна рыхтавалася да выступленняў разам са сваімі сябрамі з гурта «Жэўжыкі».

Васьмідзесяцігадовая Варвара Данилаўна Верас з вёскі Граб'ё, што пад Акцябрскім: «Шмат гадоў прыязджаю са сваёй вёскай у райцэнтра на рэпетыцыі ўзорнага фальклорнага ансамбля «Рудабельскія зорачкі». Выступаю разам з малымі і не адчуваю свайго ўзросту!»

Арганізатары «Берагіні» сталі міністэрства культуры, адукацыі, упраўлення культуры Гомельскага аблвыканкома, Акцябрскі райвыканкам, грамадскае аб'яднанне «Беларускі фонд культуры». Аўтар ідэі і канцэпцыі, навуковы і мастацкі кіраўнік праекта Мікола КОЗЕНКА.

Механізатар Кірыл Нечай з Капшыскага раёна: «Прыехаў на фестываль з вельмі радаснай нагоды — нам, удзельнікам мясцовага абраду «Цары» на галоўнай сцэне ўручылі адзнаку Нацыянальнай камісіі Рэспублікі Беларусь па справах UNESCO».

Святлана Маляшчану — кіраўнік народнага ансамбля «Ліа» з поўдня Рэспублікі

Малдова: «Мы пабывалі ў шмат якіх краінах, але ўбачана ў Беларусі выклікае шчырае захапленне. Пазнаёміўшыся з беларускімі спевакамі і танцорамі мы яшчэ больш пераканаліся: народная спадчына — галоўная каштоўнасць людзей любых нацыянальнасцяў».

У адзін з вечароў удзельнікі фестывалю прыйшлі на прасторны луг да купальскага вогнішча. Госці і месцічы (а іх было тут больш за дзве тысячы), узішышыся за рукі, распачалі вільзаны карагод. Гучалі купальскія песні, плылі па вадзе вяночкі.

Калі вогнішча амаль дагарэла і музыка паклікалі ўсіх на скокі, калія гарача прысаку засталася невялічкая купка дзятвы з кіраўніцай. Яна, Антаніна Абрамовіч, вясковая настаўніца беларускай мовы і літаратуры, музычны кіраўнік гурта «Берагіня» з Барысаўшчыны, адзначыла ў размове: «Па вечнай традыцыі купальскае вогнішча нельга пакідаць без дагляду, мы для яго сляваем і падтрымліваем яго».

Яўген ПЯСЕЦКІ. Фота аўтара.

На фестывалі дэманстравалася вялікая фотавыстава з архіваў газеты «ЗВЯЗДА». Здымкі знаёмлілі з удзельнікамі папярэдніх і сёлетніх фэстаў, гасцямі, членамі журы.

«Жэўжык» (мастацкі кіраўнік Сяргей Выскаўка). Шэсць гадоў таму гурт, які малодшая група, быў заснаваны на рэпертуары вядомага ансамбля «Верабейкі» і сёння працягвае працаваць дзеля пераманасці і зберажэння традыцыйнага мастацтва свайго краю. Знойдзеныя ў

юныя майстры. Яны паказвалі свае здольнасці ў пляценні з саломы і лазы, вышыванні, вырабу паясоў.

«Верабейкі» і сёння працягвае працаваць дзеля пераманасці і зберажэння традыцыйнага мастацтва свайго краю. Знойдзеныя ў

НА ЗДЫМКАХ:
1. Выступае вядомы далёка з межамі Беларусі ўзорны фальклорны гурт «Берагіня» з вёскі Мётна Барысаўскага раёна.
2. У час уручэння гасцяў удзельніку і гасцяў фестывалю.
3. Ірына Марозава з вёскі Палаца-кага раёна — адна з тых, хто спаборнічаў у майстэрстве вышывання.
4. У руках Георгія Ціманавы і Кірыла Нечая (удзельнікі абраду «Цары») сертыфікат, атрыманы ад Нацыянальнай камісіі Рэспублікі Беларусь па справах UNESCO.
5. Калія купальскага вогнішча.
6. Са сваім караваем прыехалі ў Рудабельскі край сталья ўдзельнікі фальклорна-этнографічнага ансамбля «Купалінка» з Петрыкаўскага раёна.
7. У дні фестывалю супрацоўнікі многіх устаноў фальклорна-этнографічнага міжмежнага гасцяў арыентавацца ў пазедках па раёне. Салістаў крымска-татарскага ансамбля «Кара Даг» фотааб'екты ўбачыў разам з загадчыцай аддзела мясцовага моладзевыя культурна-здараўленчага цэнтра Марыяй Шаўко.

Зацверджаны новы парадак арганізацыі часовай занятасці моладзі

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Жанна Шчмапялёва паведаміла, што фінансаванне на арганізацыю моладзевай часовай занятасці з 2002 года павялічана амаль у 4,5 раза, а за апошнія чатыры гады — больш як у 2 разы. Прычым магчымасць працаваць прадастаўляецца моладзі круглы год, а не толькі ў летні перыяд. У 2009 годзе працаўладкавана амаль 40 тыс. навучэнцаў і студэнтаў у перыяд канікулаў і свабодны ад навучання час, з якіх 84 працізны — вучні 8—11-х класаў. Са сродкаў Фонду сацабароны на гэтыя мэты зрасходавана ВР10 млрд (заклучаны 524 дагаворы з рознымі арганізацыямі). Прыярэтнае права на працаўлад-

каванне прадастаўляецца дзецям-сіротам, моладзі з няпоўных, шматдзетных, малазабяспечаных сем'яў, а таксама падлеткам, якія стаяць на ўліку ў камісіях па справах няпоўнагадоўжых. На 2010 год прадугледжана забяспечыць часовую занятасць у свабодны ад навучання час больш як 24 тыс. чалавек, на гэтыя мэты заплававана выдзеліць ВР9,5 млрд. Найбольш распаўсюджаныя віды часовага працаўладкавання — рамонтна-будавнічыя работы ў школьных класах і вучэбных аўдыторыях, азелененне тэрыторый, добраўпарадкаванне навучальных устаноў, пашыры швейны вырабавы, выраб мяккіх цацак і сувеніраў, вырошчванне сельгаспрадукцыі.

«Паг'ёмныя» выплаты моладым спецыялістам: каму, калі і ў якім памеры?

(Працяг. Пачатак у нумары за 23 чэрвеня.)

— Па сямейных абставінах мая дачка будзе вымушана праігнараваць размеркаванне. Яна збіраецца ўзяць шлюб з замежным грамадзянінам. З-за гэтага нас з мужам хвалюе пытанне, ці не перакладуць на нас абавязак па вяртанні дзяржаве сродкаў за адмову нашай дачкі ад працы па размеркаванні?

Н.Г., г. Гродна.

На пытанні чытачоў «Звязды» адказвае намеснік старшын ЦК Беларускага прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі, старшыня Рэспубліканскага савета старшын прафсаюзаўных камітэтаў навучэнцаў моладзі пры Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Раман ДАПРА.

— Бацькі не могуць несці адказнасць перад ВНУ за дзеянні сваёй дачкі і не могуць выступаць адказчыкамі ў судзе па адпаведным ісках. Згодна з пунктам 2 Палажэння аб вяртанні сродкаў, выплаты ажыццяўляецца непасрэдна выпускнікам устаноў адукацыі. Аднак, калі моладзі спецыяліст не плануе выконваць узяты на сябе абавязальнасць, яго прыдзецца вярнуць дзяржаве сродкі, якія былі выдаткаваны на яго падрыхтоўку. І нават калі дзючына пакіне межы Беларусі, у яе могуць узнікнуць праблемы, калі яна раней ці пазней захоча трапіць на тэрыторыю Беларусі. ВНУ абавязкова звернецца ў суд, каб знайсці яе і прыцягнуць да адказнасці. Таму лепш не даводзіць справу да суда, а добраахвотна вярнуць дзяржаве сродкі за ўсе гады навучання.

— Падражыце, калі ласка, калі моладзі спецыяліст адпрацаваў па размеркаванні адзін год, але хоча змяніць арганізацыю, ці будзе зменшана сума, якую яму давядзецца кампенсаваць дзяржаве за сваё бюджэтнае навучанне?

Н. Малашчанка, г. Орша.

— Разлік выдаткаваных сродкаў адбываецца ў адпаведнасці з парадкам, замацаваным у дадатку № 2 да Палажэння аб вяртанні сродкаў у рэспубліканскі (ці) мясцовы бюджэты, выдаткаваных дзяржавай на падрыхтоўку рабочага (служачага), спецыяліста, прычым разлік ажыццяўляецца прапарцыянальна неадпрацаванаму моладым спецыялістам часу. Калі моладзі спецыяліст адпрацаваў адзін год, то ён павінен будзе атрыць толькі палову сумы грошай, выдаткаваных на яго падрыхтоўку. Аднак тут можа быць шмат варыянтаў. Напрыклад, выпускнік навучаўся 2 гады за кошт уласных сродкаў і толькі потым быў пераведзены на «бюджэт». У гэтым выпадку сума кампенсацыі будзе разлічана за 3 гады яго навучання, а не за ўсе 5, і адпаведна, вызначацца, зыходзячы з аб'ёму адпрацаванага (неадпрацаванага) часу. Такім чынам, агульнага алгарытму разліку прывесці на старонках газеты немагчыма. Дзе гэтага трэба ведаць усё нюансы.

Надзея НІКАЛАЕВА.

(Заканчэнне будзе.)

«Калі сёння ў нейкім міністэрстве ці ведамстве прымаюць няправільныя эканамічныя рашэнні, гэта значыць, што кагосьці недавучылі»

Сёння ў нашай краіне адзначаецца Дзень эканаміста. Якраз у гэты самы дзень, але 89 гадоў таму, 30 чэрвеня 1921 года было прадавана і зацверджанае Палажэнне аб Планавай камісіі (Дзяржплане) рэспублікі. У зацэце Дзяржплана ўваходзіла вывучэнне плана адпаведных дзяржаўсараганаў, складанне агульнагаспадарчага плана БССР і ўзгадненне яго з агульнадзяржаўным планам СССР, забяспечэнне яго выканання, распрацоўка планаў электрыфікацыі і рэаганавання, выкарыстанне прыродных рэсурсаў на тэрыторыі краіны, арганізацыя навуковых даследаванняў, звязаных з ажыццяўленнем планаў... Пасля распаду СССР пастававай Саўміна БССР ад 2 жніўня 1990 года Дзяржплан БССР быў пераўтвораны ў Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па эканоміцы і планаванні, а ў 1994 годзе гэтая ўстанова стала Міністэрствам эканомікі, якое сёння распрацоўвае і рэалізуе дзяржаўную эканамічную палітыку ў нашай краіне. Газета «Звязда» вшнуе ўсіх беларускіх эканамістаў з іх прафесійным сьвятам! Напярэддні гэтага дня мы вырашылі пагутарыць з людзьмі, што непасрэдна працуюць у эканоміцы.

Перш з усіх мы звярнуліся з пытаннем наконт важнасці прафесіі эканаміста да намесніка міністра эканамікі Андрэя ТУРА. На жаль, ён вельмі спяшаўся, але пару хвілінка для нас знайшлася:

— Ці важныя эканамісты для краіны? А што вы мне гэтага пытаеце задаваць, я ж вам, зразумела, скажу, што важныя, — пажартаваў Андрэй Мікалаевіч, але потым дадаў яшчэ на поўным сэрвізе: — Быць эканамістам — гэта прывілей значную частку жыцця, думак, імкненняў эканоміцы.

— А як лічыце, добрых эканамістаў хапае ў нашай краіне?

— Добрых? — спадыр Тур трошкі задумаўся. — Добрых ніколі не хапае — ні эканамістаў, ні юрыстаў, ні ўрачоў. Заўсёды ёсць пэўны дэфіцыт добрых спецыялістаў, на тое яны і добрыя, — лічыць Андрэй Тур, але пры гэтым перакананы, што сёння быць эканамістам вельмі складана, хоць і модна.

«Звязда» таксама спытала ў Андрэя пра КАЛІНІНА, старшыню Беларускага саюза прафесіянальнага саюза работнікаў адукацыі і навукі, аднаго з вядомых спецыялістаў у нашай краіне. Андрэй Мікалаевіч адказаў, што сёння быць эканамістам вельмі складана, хоць і модна.

— Прадпрымальніцкая супольнасць такое сьвята не адзначае, бо

3 ПАЛАВЫМ ВЫХАВАННЕМ ГАЛОЎНАЕ — НЕ СПАЗНІЦЬ?

Медыцынская спецыяліст Вллікабрытаніі рэкамендавалі праводзіць урокі палавога выхавання ў малодшых класах школы. Як паведаміла ВВС, адпаведны рэкамендацыі былі апублікаваныя брытанскім Нацыянальным інстытутам здароўя і якасці медыцынскай дапамогі (NICE).

Спецыялісты інстытута адзначаюць, што сэксуальнае выхаванне навучэнцаў аказваецца больш эфектыўным, калі яно распачынаецца да таго, як школьнікі стануць сэксуальна актыўнымі. У сувязі з гэтым NICE рэкамендаваў ключовыя адпаведныя ўрокі ў праграму пачатковай школы, адаптаваўшы яе да ўзросту навучэнцаў. Па звестках NICE, 40 працэнтаў брытанскай школьнікаў ахарактарызавалі свае веды пра сэкс як недастатковыя ці вельмі сціплыя. Эксперты лічаць, што навучанне асновам палавога выхавання з ранняга ўзросту станоўча адаб'е на сэксуальных паводзінах падлеткаў у перыяд іх палавога сталення. Для Вллікабрытаніі гэта надзвычай надзённае пытанне, паколькі краіна з'яўляецца еўрапейскім «лідарам» па колькасці падлеткавых цяжарнасцяў.

Надзея НІКАЛАЕВА.

АСТРАЛОГІЯ СТАРАЖЫТНЫХ БЕЛАРУСАЎ

Усталічным Садзе камянеў, што ва ўруччы, ёсць валун, на якім выйлена карта зорнага неба — адна з самых старажытных на Беларусі. Там пазначаны Сонца, Месяц, некаторыя іншыя планеты і зоркі. Паводле розных ацэнак, надпіс быў зроблены ў прамеры паміж VI-II тысячагоддзямі да новай эры.

— Задоўга да з'яўлення задзякальнай астралогіі ў нашых продкаў існавала свая самабытная астралагічная традыцыя, — патлумачыў астралаг Уладзімір ВАСЮК. — Ёсць сведчанні (як згадана вышэй карта), што старажытныя плям'яны, якія наслялі тэрыторыю сённяшняй Беларусі, назіралі за небам яшчэ за некалькі тысячагоддзяў да нараджэння Хрыста.

Задзякальная астралогія — адносна маладое паняцце. Яна ўзнікла ў старажытнай Персіі прыкладна ў 5 стагоддзі да новай эры, а шырокае распаўсюджанне атрымала ў 2-3 стагоддзі новай эры. Паводле слоў астралага, у дахрысціянскую эпоху развіццё беларускай астралагічнай традыцыі ішло паралельна з астатнімі народамі свету. Аднак у адрозненне ад кельцкіх друідаў, «архіхтэар» Стоўнхенда (каменнага збудавання часоў неаліту, прызначанага для назірання за небам), нашы продкі не ўзводзілі геаметрычна роўных «абсерваторыяў».

Для назіранняў яны выкарыстоўвалі гарызантальную сістэму каардынат. Асноўным інструментам служыў вялікі валун, пастаўлены на адкрытым месцы на узвышшы. Ён лічыўся «нульвым пунктам адліку», а лінія гарызонту — гарызантальнай воссю. Валун валуна — у адпаведнасці з перамяшчэннем па небу планет і зорак — выкладалася камані меншага памеру. Такая працэдура, здавалася б, сістэма дазваляла старажытным прабаларусам рабіць складаныя вылічэнні і не толькі фіксаваць убачанае, але — на падставе ведання касмічных законаў — рабіць прагнозы і прадказанні на будучыню як для асобнага чалавека, так і для роду, племені ці цэлым.

— Такія своеасаблівыя «абсерваторыі» пад адкрытым небам часткова захаваліся на Беларусі і да нашых часоў, — развіў тэму Уладзімір ВАСЮК, — аднак на працягу шматвяковай гісторыі камані не аднойчы перасоўвалі. Вось калі б іх не краналі, то сёння мы б маглі аднавіць усю сістэму старажытных назіранняў за зоркамі.

На Полаччыне і Гродзеншчыне паблізу рэк захаваліся капішчы, якія таксама служылі «абсерваторыямі». Яны самі лічыліся «нульвым пунктам адліку», а вакол іх, па баках свету, размяшчаліся 4, 8, 16 каманей, адносна якіх потым і фіксавалі перамяшчэнне нябесных целаў.

Між іншым, сама сістэма назіранняў за зорным небам у нашых продкаў мела назву віцьба (ад кораня «віт» — назіранне). Гэта тагачасны аналаг слова «астралогія».

На жаль, непасрэдных носьбітаў старажытнабеларускай астралагічнай традыцыі не існуе (хрысціянства паставіла назіранні за зорным небам і астралагічныя веды па-за законам). Затое ў народнай традыцыі заха-

валася вельмі шмат астралагічных «шыфраў». Напрыклад, у арнаменце, якім беларусы ўпрыгожвалі кашулі, рункікі і паясы, у выглядзе сімвалічных малюнкаў «закадзіраваны» ўсе вядомыя на той час планеты, наша сонца і іншыя зоркі, і рух па небу, уземаадзённе. Ведучы мову сімвалаў, іх можна расшыфраваць.

12-членнага задзяку, да якога пры- выклі мы (Авен, Ціцель, Блізняты і г.д.), у нашых продкаў не было. Замест яго яны выкарыстоўвалі свой. Іх задзяку складаліся з 16 членаў і мелі «птушыныя» назвы. Так, Перап'ёлка адпавядала няпоўнаму знаку Блізнят у сучаснай астралогіі, Лебедзь — знаку Рака, Сокал — Казярогу, Белы Журавель — памежжу сучасных Шалаяў і Дзевы і г.д.

— Птушыны задзяк не выкарыстоўваўся для прадказання лёсу асобнага чалавека, а служыў для складання прагнозаў для вялікай групы людзей — роду, племені, — патлумачыў Уладзімір ВАСЮК. — Рух Сонца па экліптыцы абазначыўся словам «рай». Адсюль у беларускую мову захававалася слова «райца» (першапачаткова — зварота з зорамі, карыстацца іх парадкамі; вырай — краіна вечнага сонечнага святла, якой кіруе Сонца, адтуль прыходзяць і туды зыходзяць чалавечыя душы).

Планетам нашы продкі давалі «звярныкі» назвы: Марс зваўся Мядзведзем, Венера — Лісой, Сатурн — Воўкам і г.д. Такім чынам, у казках праз сімваліку звароў і птушак апісвалася ўзаемадзейне планет, зорак, іншых нябесных целаў і з'яў, а таксама іх уплыў на Зямлю.

Такім «звярнымі кодам» старажытныя людзі абзначалі і вядомыя ім нябесныя з'явы. Напрыклад, зацьменні. Многія народы звязвалі зацьменне з Драконам, які выкрадаў Сонца (Месяц), у беларускай традыцыі гэта быў Цмок. Узгадаем казку пра трох асілкаў, якім давялося змагацца з аднаголькіх і сямігаловым цмокам. 1, 3 і 7 — гэта колькасць зацьменняў (сонечных і месячных) у серыі на працягу года (адно за месяц, тры ў адным месяцы ці сем за адзін год).

Уласныя назвы ў нашых продкаў мелі зоркі і сусор'і: Сонца — Белы Коль, Вялікая Мядзведзіца — Воз, Малая Мядзведзіца — Востраў (трэба ўлічваць, што ў старадаўнія часы абрысы сусор'яў былі іншымі ў параўнанні з тым, да чаго пры- выклі мы, таму вельмі верагодна, што Вялікая Мядзведзіца тады больш нагадвала воз, чым коўш). Палярную зорку, якая і раней знаходзілася ля Паўночнага полюса, называлі Дубам. Гэтае свішчэннае дрэва згадваецца ў многіх заговорах, прываротах («... як на моры-акіяне стаіць дуб караністы (...», «...на моры стаіць дуб, пад тым дубам дошка...»)

— Да нашых часоў у мове захаваўся выраз «нарадзіцца пад шчаслівай зоркай». Ён пайшоў са старажытнасці, калі жрацы вызначалі, — якая зорка знаходзілася ў зеніце ў момант нараджэння немаўля і, ведучы яго астралагічны характарыстыкі, прадказвалі жыццё чалавека. Калі зорка мела спрыяльную характарыстыку, гаварылі, што чалавек

нарадзіўся пад шчаслівай зоркай.

Пачатак чэрвеня па сучасным календары ў нашых продкаў быў звязаны з сусор'ем Плеяды, якое яны называлі Сіта, Сітніца, а таксама Зніч (агны). У многіх народаў свету існуюць астральныя міфы аб касмічным паходжанні людзей. У крывічой таксама быў такі міф, які сьвярджаў, што нашай далёкай прапрадзімай з'яўляецца сусор'е Зніч (Знічка).

Зорнае неба нашы продкі называлі Бельым Святэм. Янылі свет — Чырвоным (Сонечным). Яны лічылі, што людзі некалі прыйшлі на Зямлю з Белага Свету, і калі надзідзе час адыходзіць з нашага (Чырвонага Свету), то яны зноў вярнуцца ў Бельны Свет. Гэты шлях быў дакладна абазначаны: ад Сітніцы праз наш свет і далей у бок сучаснага сусор'я Лебедзь, якое мела назву Чорны Бузел.

— Такім чынам, у дахрысціянскую эпоху ў нашых продкаў была свая сістэма назіранняў за небам, — падсумаваў Уладзімір ВАСЮК. — Казкі і паданні, якія дыйшлі да нас, сведчаць пра тое, што многія аспекты нябеснай механікі, адкрытыя навукай значна пазней, былі здаўна вядомыя старажытным плям'янам, якія засялялі тэрыторыю сучаснай Беларусі.

...Пераход да задзякальнай астралогіі ў нас, як і ў іншых краінах Еўропы, адбыўся на мяжы тысячагоддзяў і быў звязаны з распаўсюджаннем хрысціянства. Разам з рэлігіяй з Візантыі і Рыма ў Еўропу пачалі пранікаць і веды аб руху планет і зорак, 12-членны задзяк, астралагічныя тэрміны з рымскай язычнай міфалогіі.

— Быў астралагам і славетны полацкі князь Уяслаў Чарадзей, — працягваў астралаг. — У летапісах ён узгадваецца як зачаты змею, здольны ваяўком пераідавацца. Гэта сімвалі дахрысціянскага гараскопа, зыходзячы з якіх можна дакладна вызначыць дату нараджэння Уяслава Чарадзея. Воўк — гэта планета Сатурн, змей сімвалізуе зацьменне, значыць, князь з'явіўся на свет у момант сувязі Сатурна з пунктам зацьмення. Атрымліваецца 19 чэрвеня 1029 года на світанні, а ў 6 гадзін 15 хвілін.

Пры двары Маскоўскага князя Васілія III служыў урач і астралаг, выхадзец з Полацка Васіль Немчыч (сапраўднае імя Мікалай Любчанін), які актыўна прапагандаваў астралагію і пакінуў пасля сябе шмат прадказанняў адносна палітычнага жыцця Еўропы і Расіі. У прыватнасці, адносна першай паловы XXI стагоддзя ён папярэджваў нашчадкаў аб экспансіі ўсходніх народаў на так званыя цывілізаваныя свет. Ён пісаў, што гэтая з'ява па маштабах можа пераўзыхіць нашасце Чынгісханна на краіны Еўропы.

Яшчэ адзін наш зямляк, Ян Ліўцін (сапраўднае імя Ян Латаў), які жыў на мяжы XV-XVI стагоддзяў і склаў астралагічныя прагнозы, прадказваў заняпад Атаманскай імперыі.

«Залатым векам» беларускай астралогіі можна лічыць час існавання Краўкаўскага і асабліва Віленскага ўніверсітэтаў, дзе астралагія выкладалася на кафедрах медыцынскіх

навуку на роўных з самай медыцынай і філасофіяй. Гэта час эпохі Адраджэння і актыўнага развіцця ўніверсітэцкай астралогіі.

Вядомы асветнік і выкладчык Сімяон Полацкі таксама практыкаваў астралагію. Самым вядомым яго прагнозам стала прадказанне нараджэння Пятра I яго маці, царуны Соф'і. За год да з'яўлення Пятра на свет наш славетны зямляк убачыў выбух звышновай зоркі ў сусор'і Лісічка, звязав яго з гараскопам тагачаснай Расіі і зрабіў выснову, што хутка народзіцца цар, які пераўзыхіць усіх цароў, што былі да яго. Нагадаем, што менавіта Сімяон Полацкі стаў настаўнікам маладога Пятра.

— Мы проста не ведаем многіх нашых зямлякоў і іх дасягненні на глебе астралогіі. Між іншым, сам тэрмін «астралаг» пачаў ужывацца дзесьці з XVI-XVII стагоддзяў, а да таго людзей, якія складалі гараскопы, называлі матэматыкамі, бо гэты занятак ў тыя часы патрабавваў шматлікіх вылічэнняў і тыя часы патрабавалі астралагічнай інфармацыі. Выдатна ведаў астралагію і практыкаваў яе наш пераідарчук, доктар медыцынскіх навук Францыск Скарына, які пазней час служыў садоўнікам пры двары чэшскага караля.

Мацей з Мехаве (яго яшчэ называлі Мехавітам), які неаднаразова перавыбіраўся на пасаду рэктара Краўкаўскага акадэміі (ХV ст.), першым прапанаваў выдаваць «Прагностыкі» (календары прагнозаў для простага народа).

Польскі астралаг беларускага паходжання Ян з Глогава (які быў выкладчыкам у Віленскім ўніверсітэце), прадказваў з'яўленне Марціна Лютэра, які абумовіў рэфармацыю ў Еўропе.

...Развіццё самабытнай беларускай астралагічнай традыцыі спынілася пасля закрыцця Віленскага ўніверсітэта ў 1832 годзе. Самыя таленавітыя астралагі з'ехалі ў Еўропу, «аселі» пры дварах знаці і ва ўніверсітэтах. Сёння найбольшае беларускае астралагічнае школы на Беларусі не існуе. На тэрыторыі краіны практыкуюць прыблізна тры розныя расійскія і еўрапейскія астралагічныя школы, але нашы па-сапраўды самабыйныя, справяднае беларускія веды пра зорнае неба і ўзаемазвязаныя нябеснай механікі з лёсамі людзей засталіся толькі ў казках і паданнях, зашыфраваныя для недасведчаных.

Інга МІНДАЛЁВА.

мінную адукаванасць насельніцтва сёння вельмі складана, я лічу, што трэба спрасціць эканамічнае заканадаўства, зрабіць яго зразумелым і празрыстым, тады і большая колькасць грамадзян захоча займацца прадпрымальніцкай дзейнасцю.

Патэлефанавалі мы і ў адну з «кузніц» эканамічных кадраў — эканамічны факультэт БДУ — і пагутарылі пра эканамістаў з прафесарам Міхаілам КАВАЛЁВЫМ, докам эканамічнага факультэта БДУ:

— Эканаміст — гэта асабліва прафесія, ад якой ён пачае зрабляць дабрабыт краіны, кожнай сям'і, кожнага грамадзяніна. Таму Дзень эканаміста — хоць і не такое гучнае сьвята, як іншыя, але, на мой погляд, дзень выключна важнага. Пачынаючы ад бухгалтараў, падатковых інспектараў, планавікоў і заканчваючы галоўнымі эканамістамі краіны, у нас, напэўна, каля мільяна эканамістаў, і мне хацелася б пажадаць, каб яны прымалі толькі такую рашэнні, дзкуючы якім праз 10-15 гадоў у гэтых беларус будзе жыць лепш за сярэднюю еўрапейца і наша краіна будзе адным з еўрапейскіх лідаў.

— Міхалі Міхалавіч, а ці хоча моладзь быць эканамістамі?

— Безумоўна. Напрыклад, наш факультэт рыхтуе больш за тысячу эканамістаў на дзённым аддзяленні, амаль столькі ж на заочным, існуе таксама магістратура, аспірантура, дактарантура. Трэба сказаць, што і ў нашым ўніверсітэце, і, напэўна, наогул у краіне прахадны бал на эканамічны спецыяльнасці самы высокі. Напрыклад, у апошні год ён быў аж 340 балаў на бюджэт і каля 250 на платнае аддзяленне. І больш за тое, за ўсю гісторыю факультэта ніводзін выпускнік не рэгістраваны на біржы працы — напрыклад, сёлетна на большасць выпускнікоў было па 2, а то і 3 заяўкі. Дарэчы, тыдзень таму наша каманда заняла 2-е месца ў «Бітве банкіраў».

— Скажыце, як можна ацаніць агульную эканамічную адукаванасць насельніцтва наогул і прадпрымальнікаў у прыватнасці?

— Скажу так: калі разумець пад эканамічным заканадаўствам увесь комплекс нарматыўных актаў, што рэгулююць эканамічную дзейнасць, то ў нас далёка не кожны эканаміст з вышэйшай адукацыяй у стане разабрацца ў нарматыўных актах. У нас эканамічна дзейнасць прамерна зарэгуляваная, разрабачана ва ўсіх нарматыўных дакументах складана, штрафы за парушэнні вельмі істотныя, з-за гэтага шмат якіх грамадзянаў бяжыцца вясці прадпрымальніцкую дзейнасць. Таму кадыц пра экана-

сфарм 500 камаў краін СНД. Прызы нашай камандзе ўручыў прэзідэнт Ашчаднага банка Расіі Герман Грэф, і іх усе запрасілі на працу ў беларускі філіял гэтага банка, але ўсе яны горда сказалі, што застануцца працаваць у БДУ, каб і далейшыя каманды змалі перамагаць у сусветных «Бітвах банкіраў». Калі ў нас будучы ўсе такія эканамісты, то за нашу будучыню можна не хвалявацца.

— А скажыце, ці з лоблага чалавека можна зрабіць эканаміста?

— Не, эканоміка змянілася карэнным чынам. Калі раней трэба было ўмець балабаць толькі языком і быць добрым паліткаваном, то цяпер кожны студэнт нашага факультэта павінен вывучыць вышэйшую матэматыку, статыстыку, эканамічныя метады, вельмі хутка працаваць з камп'ютарам, інтэрнэт-рэсурсамі, з рознымі базамі звестак і базамі ведаў, бо без гэтага няма сучаснага эканаміста. Часам кажуць, што ВНУ рыхтуе вельмі многа эканамістаў. Я адкажу: добрых эканамістаў шмат не бывае. І для Беларусі гэта асабліва важна, таму што, на жаль, у савецкі час нас усіх недавучылі эканоміцы. І калі сёння ў нейкім міністэрстве ці ведамстве прымаюць няправільныя эканамічныя рашэнні, гэта значыць, што кагосьці недавучылі.

— Як лічыце, з каго атрымаецца лепшы эканаміст — з мужчыны ці жанчыны? Ці няма розніцы?

— Гэта залежыць ад таго, на якой працы. Няхай на мяне не крыўдзіцца жанкі, але мне здаецца, што прадпрымальнікаў у нас ж у свеце болей мужчын. А вось лічыць будзь грошы больш акуратна мужчыны. І ўвогуле яна навучылася лічыць грошы мужа, таму можа і на фірме гэта лепш рабіць за мужчыну. Але гэта я жартую, бо ёсць розныя мужчыны і ёсць розныя жанчыны.

Павел БЕРАСНЕЎ.

КАМП'ЮТАРЫЗАЦЫЯ ШКОЛЫ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— І хоць асобныя колькасці паказчыкі па гэтым напрамку выконваюцца і нават перавыконваюцца, мы ставім задачы, каб кожная ўстанова адукацыі і орган кіравання адукацыяй мелі свой сайт, напоўнены якасным кантэнтам, — дадаў Аляксандр Жук.

А праблем на распрацоўцы і на- паўненні сайтаў хапае. І адна з іх

«ТРУБЫ МОЖНА БУДЗЕ ЗАКАЗАЦЬ ЦЭНТРАЛІЗAVANA I 3 ДАСТАЎКАЙ. ТОЛЬКІ ПЛАЦІ»

Увёсны Азярычына Пухавіцкага раёна распалачалася рэканструкцыя водаравода. Падавалася б, радавачна жыхарам трэба дый толькі, праўда? Па волюце магу меркаваць, наколькі балючым бывае гэтае пытанне для жыхароў: пракладзены яшчэ за савецкім часам водаравод, здараецца, фактычна згніў, а перспектывы яго рамонту даволі цяжкія. Тут усё інакш, аднак у Азярычыне не ўсе задаволеныя адваротнай сітуацыяй. Зрэшты, паслухаем заяўнікаў.

— Па вуліцы бясплатна цягнуць цэнтральную трубу водаравода. А ўжо ад яе кожны сам павінен рабіць падводку да дома. Дык хто будзе капаць? Ад той цэнтральнай трубы да майго жылля недзе 70 метраў, а я сам пенсіянер. І яшчэ пытанне: як тыя трубы набыць? Звярнуліся ў ЖКГ, маўляў, дапамажыце. Адказалі, што гэтае пытанне не ў іх кампетэнцыі. Я ўжо ў райвыканкам патэлефаванаў, абяцалі разабрацца. Ды толькі нікога няма, — даводзіў нам заяўнік.

...Шчыра кажучы, тэлефонны званок паставіў у тых. Усё ж цяпер не савецкія часы, калі шмат што было бясплатным. І ўжо вельмі добра хоць тое, што цэнтральны водаравод нікога не будзе каштаваць жыхарам. На адрыск ад ўласнай хаты, я спрабавалі мы давесці чытачу, можна было б знайсці сродкі і з уласнай кішэнні. Так, некаму спатрэбіцца большая сума на тое, некаму меншая, але што тут парабіць? У любым выпадку гэта будзе каштаваць меней, чым аплата ўсіх патрэбных работ. На вуліцы, як мы высветлілі, каля двух дзясяткаў дамоў. Ня-жужо негяка скаперывацца суседзям у гэтым пытанні? Як і адносна набыцця трубы? Падалося, што праблема не ў гэтым, проста людзі разлічвалі, што ўсе патрэбныя работы будуць выкананыя цалкам бясплатна. Хоць, напрыклад, заяўнікі ў сельскі Савет не звярталіся. А ў райвыканкам званок ад іх быў у другой палове мінулай пятніцы. Улічваючы, што толькі прайшлі выхадныя дні, з таго моманту да часу звароту жыхароў у рэдакцыю не мінула яшчэ нават... і аднаго працоўнага дня.

Намеснік старшын Пухавіцкага райвыканкама Іосіф КУЧКО, да якога мы звярнуліся з такімі вострымі пытаннямі, паўтарыў нам практычна даслоўна тое ж, што і мы спрабавалі давесці чытачам.

«НА ЖАЛЬ, НА МЕСЦАХ НЕ ПАЎСЮДНА СВОЕЧАСОВА ВЫКОНВАЮЦЬ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА БАРАЦЬБЕ З БАРШЧЭЎНІКАМ»

У рэдакцыю працягваюць паступаць (пасля ўзнятай летась у старонках «Звязды» праблемы, якая атрымала працяг і ў пачатку чэрвеня сёлета года) звароты неабыхавых грамадзян, якія ведаюць пра пра канкрэтныя месяцы распаўсюджвання баршчэўніку Сасноўскага і цікавіцца ходам барацьбы з гэтай наваляй. У прыватнасці, мінчанін, бацькоўская хата якога знаходзіцца за 8 кіламетраў ад вёскі Лебедзева па трасе Маладзечна — Вішнеў, указвае на такі ўчастак, дзе, на думку чытача, даўно трэба касіць гэтую расліну. Тая ж заяўніца, што і ў мінулы раз, не вельмі задаволеная тым, як барацьба вядзецца паблізу бальніцы хуткай дапамогі ў сталіцы.

Мы зноў мільні зварнуліся да каментаў да загадкаў сектара кадастру расліннага свята Інстытута эксперыментальнай батанікі АН Беларусі кандыдата біялагічных навук Алега МАСЛОЎСКАГА. Пасля праверкі інфармацыі па першым пытанні Олег Мечыслававіч запэўніў, што загаданая папуляцыя баршчэўніку ўлічаная, звесткі пра яе, як і па рады на барацьбу, перададзеныя Маладзечанскаму райвыканкаму і мясцовай жа прыродаахоўнай інспекцыі яшчэ летась. На жаль, не паўсюдна на месцах своечасова выконваюць гэтыя рэкамендацыі.

«ЛЕПШАЕ «НАРОДНАЕ» ПРЫСТАСАВАННЕ ДЛЯ ПРАЧЫСТКІ КОМІНАЎ — МАЛЕНЬКАЯ ЕЛАЧКА»

На «гарачую лінію» газеты паступіла пытанне, якое зацікавіць, бяспрэчна, многіх чытачоў. І найперш тых, хто мае ўласныя дамы або дачы з пачынам апланеннем. Бо ўзнятая праблема датычылася акрамя прачысткі комінаў ад апошняга. Напэўна, толькі стапрацэнтна грамадзян не убачыць тут нічога дзіўнага, гаспадары ж дамоў ці дачэй з печамі мусюць даставаць рэгулярна вырашаць загаданую праблему — у большасці, кожны на свой капіт.

Я правіла, у многіх і свае спосабы і прыстасаванні для прачысткі комінаў, і свае метады прафілактыкі. А наш чытач задаў рэзонанае пытанне: чаму ў крамах, кожны не шукаў, не змог знайсці зробленых заводскім спосабам прыстасаванняў для прачысткі комінаў? Як-небудзь шчотка, грузаў, калі гаварыць найперш пра механічны спосаб прачысткі? Прадаўцы пра такія тавары ў большасці ўвогуле нічога не чулі. Бачанае ў людзей у асноўным — саматужныя вырабы. Чаму б якому айчынным прадпрыемству не арганізаваць вытворчасць патрэбнага прыватніку па даступным цэнах? І яшчэ чытача цікавіла пытанне: ці ёсць якая служба пад патражэннем МНС, якая б аказвала на сельніцтву паслугі па прачыстцы комінаў?

Усе названыя запыты — гэта «хлеб» Рэспубліканскага дзяржаўна-грамадскага аб'яднання «Беларускае добраахвотнае пажарнае таварыства». Калі гаварыць асобна пра ўзвост прыватны сектар Мінска, дык аказаннем паслуг па прачыстцы комінаў у дамах насельніцтва ў горадзе займаецца яго структурнае падраздзяленне — ПУТ «Супрацьжарнарыя работ» (аналагічныя прадпрыемствы ёсць у кожнай вобласці). У штаце «Супрацьжарнарыя работ», паводле слоў дырэктара Паўла ДУБОВІКА, працуе 52 чалавекі. І пасадкі так і называюцца — камінары. Працуюць яны па заяўках, заказ у сярэднім выконваюць за дзень-два. Кошт паслугі залежыць ад канкрэтных відаў і аб'ёмаў работ. Як расказаў Павел Алксандравіч, ёсць простая прачыстка вяртыкальных і гарызантальных каналаў комінаў. А ёсць разборчэўнік з цыглы і птушак. Тут ужо аднаму чалавеку справіцца цяжка, ды і абсталяванне патрэбнае больш сур'ёзнае — спецыяльныя прыборы кіштату зонда, якія перадаюць на экран усё, што «бачыць» у каналах коміна.

МОЎНЫЯ ГІСТОРЫІ

Надаў ўжо любіць наш брат журналіст узгадваць пра недарэчнасці, якія бываюць, калі затыкаюцца ў кавярні пра гарбаты і блуку з рызнікамі. Хоць, дзіўна, як яшчэ нехта не ведае, гэтых ужо добра «прапіраюць» праз сродкі масавай інфармацыі. Але шмат розных цікавых гісторыяў здараецца і з іншымі словамі, асабліва калі яны пачынаюць знікаць з ужытку, альбо калі імі валодае невялікая колькасць насельніцтва. Вось паглядзіце, якія гісторыі даслала наша чытачка з вёскі Сялец Смаргонскага раёна Яўгенія КУЛЕВІЧ:

«Цёгнэ, гэтыя слова ўжывалі, калі нешта рабілі заўсёды. Негя прыйшла інвестыя зашла да суседзі да кажа: «У мяне курцыя завахла, але вост будземся, то няма дзе пасадзіць». — То садзі ў мяне, вост тут за скрыняй. Я сваё цёгнэ тут саджу, — адказвала суседка. — А тваё «цёгнэ» маю курцыю не з'есць?»

— Дзяржава бясплатна робіць цэнтральны водаравод. Нічога людзям не будучь каштаваць і калодзежы, у якіх — зноў жа бясплатна — будучь устаноўленыя краны. Трэба будзе ўзяць рыдлёўку і пракапаць да ўласнага дома ад калодзежа траншэю глыбінёй каля 1,5 метра. Хоць, па шчырасці, каб трубы не патрапілі ў зону прамярэння, лепш зрабіць гэтую працу экскаватарам, а рыдлёўкай ужо падкапацца пад падмурак дома. Наконт адлегласці да дома спрачацца не буду — тут сапраўды латарыя: у каго колькі. Але ж і дзеці, калі ў каго ёсць патрэба, маглі б дапамагчы, так? — сказаў Іосіф Васільевіч. — Самі трубы каштуюць няшмат: па паметці, недзе тры тысячы за метр. Думаю, у сярэднім на аплату працы па падрыхтоўцы траншы і закупку трубы павіна паісці 1—1,5 мільёна рублёў. Дарэчы, наконт трубы, ЖКГ да іх сапраўды ніякага дачынення не мае. Старшын сельскага Савета дадзена ўказанне высветліць колькасць ахвотнікаў і заказаць — цэнтралізаваць. Нават у нашым горадзе гандлююць трубаі, можам прывесці спіс па двар кожнаму і адрэзаць, колькі трэба — толькі плаці.

У панядзелак бліжэй да вечара Іосіф Кучко пацвердзіў, што сапраўды, у другой палове пятніцы ўжо была гутарка з заяўнікам. Чалавек быў абяцана, што ў яго асабісты сітуацыі будзе разабрацца. Суразмоўца пацвердзіў гэта яшчэ раз, маўляў, у бліжэйшыя дні будзем разглядаць гэты зварот...

Прыгадаецца вельмі падобная сітуацыя, што здарылася амаль дакладна тэндэнт таму. Зноў жа ў другой палове пятніцы ў рэдакцыю патэлефанавалі з Лагойскага раёна. Недзе з тыдзень да гэтага ў вёсцы зламаўся водаравод. Праз тры дні з раёна прыехалі рамонтнікі, паспрабавалі адрамантаваць яго, але не атрымалася. З тым жа вынікам прыехалі і паехалі яны і пятніцу. Абяцалі канчаткова (мяркуючы, што больш звароту не было, так яно і здарылася) выправіць паломку з раныцы ў панядзелак. Што б нашы чытачы адказалі заяўніку ў загаданай сітуацыі — у самым канцы, паўтарыў, працоўнага тыдня? Пры тым, што людзям было паабячана дакладна вырашыць іх праблемы ў першы працоўны пасля выхадных дзень? Напэўна, імя толькі тое, што, акрамя нашых асабістых жаданняў, ёсць яшчэ і аб'ектыўныя фактары, а таксама працоўныя графікі шэрагу іншых людзей...

НА МАЛАДЗЕЧАНСКІМ РАЁНЕ ВЫЯВІЛА НАВАЛА НА ПЛОШЧЫ У 3 ГЕКТАРЫ. А, НАПРЫКЛАД, У СУСЕДНІМ ВІЛЕЙСЬКІМ РАЁНЕ БАРШЧЭЎНІК ЗАЙМАЕ 20—30 ГЕКТАРАЎ. ТОЛЬКІ СЕЛТА ПАД АСАБЛІВЫ КАНТРОЛЬ МІНПРЫРОДЫ НА МІНШЧЫНЕ УЗЯТЫ Лагойскі і Дзяржынскі раёны. А ўсяго, нагадаем, у цэлым па краіне праблемнымі ў плане распаўсюджвання баршчэўніку Сасноўскага з'яўляюцца 12 раёнаў, у тым ліку і сталіца. Зараз кожнаму з іх у рабочым парадку перадаюцца дакументы — па 30—40 старонак — з рэкамендацыямі па барацьбе, улічваючы мясцовыя асаблівасці. Бо, скажам, не паўсюдна можна выкарыстоўваць пестыцыды — як у той жа сталіцы.

Барацьба з баршчэўнікам паблізу бальніцы хуткай дапамогі ў сталіцы, зноў падкрэсліў суразмоўца, вяртаючыся да другога пытання. І зноў жа дадаў, што, каб перамагчы буйную папуляцыю, трэба як мінімум 3—5 гадоў часу і належнае забяспечанасць рэсурсамі...

Віталі НІКІТКА, старшы інспектар па справах няпоўналетніх Ельскага РАУС, маёр міліцыі: — Аднойчы прыехалі разам з куратарам з унутраных унутраных спраў Гомельскага аблвыканкама Баравіковым — Алена Мікалаеўна ў яе суседзій сядзіць з жыватом і фінгалам, і ё віно, і пасама валасоў у яе выдрана спераду. Яна расступамачыла, што ёй сястра вырвала валасы. Ёй паставілі ўмовы, пасля выканання якіх ёй вярнуць дзяцей — працаваць, выправіцца, не піць. Яна не выканалі нічога. Яна ж была л'яная і ў момант, калі дзяцей забралі.

Людміла МАР'ЯН, загадчыца Дабрынскага ФАПа: — Сям'я цяжка. Алена Мікалаеўна пра лёс свайго трэцяга дзіцяці нават не пацікавілася. Яна ж і гэтае дзіцё ў п'яным утары вынасіла. На ўлік не хацела станавіцца. Мацярынскія пакуцы ў яе так і не працінуліся. Ёй дзеці патрэбныя, каб не хадзіць па працы, а грошы за іх атрымліваць. Яна стаіць на ўліку ў наркалагічным кабінце. Было так, што прыходзілі, а дроў увогуле не было. Адзеныя там шмат, але яно не ў парадку. У Алены Мікалаеўны сур'ёзныя праблемы са здароўем. Кажам ёй пра гэта, а яна: няхай яны мяне звязуць у бальніцу — быццам не ёй гэта патрэбна. Ёй растлумачае, як гэта небяспечна і чым гом закончыцца, а ёй усё роўна. Усе пра яе клопаюцца, акрамя яе самой.

Уладзімір ЧЫРЫЧ, старшыня Дабрынскага сельскага Савета. — Тры дачкі Таццяны Браніславаўны вучыліся ў Нараўлянскім СПТВ — на кухара. Усім пасля за канчэння прапанавалі працу ў гаспадарчы — не пайшла ніводная. Сям чалавек цяпер жывуць на тры сабод дзяркі, а гэта 470—550 тыр. Сям'я Таццяны Браніславаўны, як і сям'я Алены Мікалаеўны, пастаўляюць на ўлік, бо знаходзіцца ў сацыяльна-небяспечным становішчы. У Людмілы да 7 месяцаў дзіця не было нідзе афіцыйна зарэгістравана. Мы ганяліся за ёй па ўсім

Як удакладнілі ў бухгалтэрыі прадпрыемства, прачысціць адзін пагонны метр гарызантальнага канала коміна каштуе цяпер 8725 рублёў, вяртыкальнага за тую ж адзінку вымярэння — 4631 рублём. Агульная сума, як было сказана, залежыць ад агульнай працягласці каналаў і складанасці работ. У сярэднім кошт паслугі складае 20—30 тысяч рублёў. Карыстаючыся выпадак, мы задалі Паўлу Дзюбевіку яшчэ некалькі дадатковых пытанняў па тэме. Цяпер на будучыні рынках і ў буйных супермаркетах можна бабачыць спецыяльныя сумесі для хімічнай прачысткі каналаў комінаў. Гэтая сумесь спальваецца разам з дровамі і, як запэўніваюць і вытворцы, і прадаўцы, менавіта праз атрыманы дым адбываецца прачыстка. Меркаваны пакуныю адносна такога спосабу тут супрацьлеглыя: ад поўнага задавальнення да непрыняцця. Што думаюць з гэтай нагоды прафесіяналы? На думку суразмоўцы, хімічны спосаб — не панacea. Дапамагае ён хіба пры рэгулярным выкарыстанні і не вельмі забруджаных каналах коміна.

— Лепш традыцыйнай фізічнай прачысткі яшчэ нічога не прадумалі. І лепшы «народны спосаб» тут — гэта маленькая елачка, апушчаная на палцы ў комін, — рассямяяся Павел Алксандравіч. — Яшчэ адзін сапраўды дзейсны спосаб, вы маеце рацыю, гэта прапальнае прыкладна раз у месяц пачы сухой асця. А ўвогуле кожны трэба чысціць прыкладна раз у год.

Вяртаючыся да пытання чытача адносна набыцця ў гандлі вырабленых прамысловым спосабам прыстасаванняў для самастойнай прачысткі каналаў комінаў, тут, як мы высветлілі, пагутарышы яшчэ з некалькімі спецыялістамі прадпрыемства, сапраўды ёсць пэўныя праблемы. Самі работнікі забяспечаны металічнымі «ёршыкамі» для прачысткі яшчэ з савецкіх часоў нашмат гадоў наперад. Пра тое, што недзе прыватніку можна набыць падобнае, ніхто прынамсі не чуў. Агульнае спасылалася або на саматужны выроб прытаў-адвесаў на трасе для прабівання, або на ўсё тое ж названае найлепшае «народнае» прыстасаванне для прачысткі каналаў комінаў — маленькую елачку...

Сяргей РАСОЛЬКА.

ТРЫ КУХАРКІ У ДОМЕ, ДЗЕ НЯМА ЧАГО ЕСЦІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.) — Хран біў бабу ў нос, — успамінае пціцадзевы Дзіма. — Кроў цыкла, і яны ляляліся. Хран чытае кнігі, курчы і пё.

— Лена біла цябе і Максіма? — Лена біла мяне больш, Максіма менш. Баба мяне таксама біла. Максім Лёну біў, калі яна была п'яная. А мы ў Дабрыні бутэлькі хадзілі ў краму здаваць і куплялі на гэтыя грошы палачкі салодкія.

Крэкс, фэкс, пэкс!..

Між тым, «шчасце» ў выглядзе гэтай сям'і ў дружную вёску з прыгожай назвай Дабрынь прыйшоў адносна наядна, гадзі чатыры таму і, як кажуць мясцовыя жыхары, спачатку было ўсё добра. Бо прыехалі толькі Таццяна Глеба з дачкой Машай. Жанчына ўладкавалася працаваць на ферму, ёй адразу ж жыллё далі — дом не новы, але ж калі дагледзець, жыць можна. А потым сюды ж сталі прыязджаць астатнія дочки, якія і дагэтуль афіцыйна зарэгістраваныя ў вёсцы Дзімаўці Нараўлянскага раёна. І тут пачалося... Лепш раскажучь сведкі.

Наталля НАЗАР'УКА, загадчыца дзіцячага садка: — Па дзятцы ў садок прыходзілі ці цётка, ці баба. Ніколі — маці. Яны ўвесь час кажуць: Лена-Лена. Пытаю — чаму не «мацілу?» «Яна б'е нас», — кажуць. Запрасілі маці на гутарку, што было складана, бо яны вельмі агрэсіўна настроеныя — заўсёды лаянка і гэтак далей. Я звярнулася ў сельсавет, і мы разам з камісіяй наведалі гэты дом. А там — няма чаго есці. У драўноты (так тут называюць памяшканне, дзе захоўваюцца дрывы) — пустоша. На той перыяд не было нічога — ні бульбы, ні нарыхтовак нейкіх.

Мы пачалі з гэтай сям'і працаваць — ніякай рэакцыі. Маці прыходзіць — уся пабітая, сніжкі пад вачыма. Паставілі іх сям'ю на ўлік. Наведвалі іх пастаянна. Праўда, да іх прыходзіш — дзверы зачыненыя, нікога не пускаюць, толькі лаянка. Цяпер вост больш за год, як Алена Мікалаеўна пазбаўлена бацькоўскай праваў на дзіцяці. За дзіцяці садок яна не пагасіла доўг — мне прыходзіцца за яе грошы з асабістай кішні выплачваць. У судзе казалі: яна асоба абавязаная, пакуль не выплаціць грошы дзяржаве, за дзіцяці садок так і застаецца доўг. Таму я сама гашу іх запазчанасць. Было 180 тысяч, плачу пакрысе.

Віталі НІКІТКА, старшы інспектар па справах няпоўналетніх Ельскага РАУС, маёр міліцыі: — Аднойчы прыехалі разам з куратарам з унутраных унутраных спраў Гомельскага аблвыканкама Баравіковым — Алена Мікалаеўна ў яе суседзій сядзіць з жыватом і фінгалам, і ё віно, і пасама валасоў у яе выдрана спераду. Яна расступамачыла, што ёй сястра вырвала валасы. Ёй паставілі ўмовы, пасля выканання якіх ёй вярнуць дзяцей — працаваць, выправіцца, не піць. Яна не выканалі нічога. Яна ж была л'яная і ў момант, калі дзяцей забралі.

Людміла МАР'ЯН, загадчыца Дабрынскага ФАПа: — Сям'я цяжка. Алена Мікалаеўна пра лёс свайго трэцяга дзіцяці нават не пацікавілася. Яна ж і гэтае дзіцё ў п'яным утары вынасіла. На ўлік не хацела станавіцца. Мацярынскія пакуцы ў яе так і не працінуліся. Ёй дзеці патрэбныя, каб не хадзіць па працы, а грошы за іх атрымліваць. Яна стаіць на ўліку ў наркалагічным кабінце. Было так, што прыходзілі, а дроў увогуле не было. Адзеныя там шмат, але яно не ў парадку. У Алены Мікалаеўны сур'ёзныя праблемы са здароўем. Кажам ёй пра гэта, а яна: няхай яны мяне звязуць у бальніцу — быццам не ёй гэта патрэбна. Ёй растлумачае, як гэта небяспечна і чым гом закончыцца, а ёй усё роўна. Усе пра яе клопаюцца, акрамя яе самой.

Уладзімір ЧЫРЫЧ, старшыня Дабрынскага сельскага Савета. — Тры дачкі Таццяны Браніславаўны вучыліся ў Нараўлянскім СПТВ — на кухара. Усім пасля за канчэння прапанавалі працу ў гаспадарчы — не пайшла ніводная. Сям чалавек цяпер жывуць на тры сабод дзяркі, а гэта 470—550 тыр. Сям'я Таццяны Браніславаўны, як і сям'я Алены Мікалаеўны, пастаўляюць на ўлік, бо знаходзіцца ў сацыяльна-небяспечным становішчы. У Людмілы да 7 месяцаў дзіця не было нідзе афіцыйна зарэгістравана. Мы ганяліся за ёй па ўсім

раёне. Калі задаеш пытанне: чаму не зарэгіструе дзіця, адказваюць — не вашы пытанні. Я кажу — дык гэта ж грошы, можна дадаткова харчаванне дзіцяці аформіць... — Не лічыце нашы грошы, адказваюць. Мы ледзь дабіліся, падыялі ўсе службы ў Нараўлянскім раёне, дзе яны афіцыйна зарэгістраваныя, каб дзіця аформілі. І так ва ўсім. Што тычыцца Алены Мікалаеўны, то яна злоўжывае спіртнымі напоямі. Відэа, і не ведала кожны раз, што цяжарная. Мы з імі змеліся амаль што два гады, але я негальпа было глядзець, калі дзеці хадзілі пастаянна галодныя і кухталі атрымлівалі. Мы ж спачатку прапанавалі аформіць алякунства на бабюлю. Але ж яна сама завадатар усяго там. Яна абараняе сваіх дарослых непрацуючых дачок. Я працую 26 гадоў, якіх толькі сям'я ў нас не было, але каб так мы лютуюліся і ўпрошвалі і — не было. Мы пайшлі на крайнія меры, калі далей цяперце было нельга. Гэта ганьба нашай вёскі. Калі ў Алены Мікалаеўны забралі дзіцяці, яна сказала: «Дзякуй Богу, я хоць бы адпачну».

А калі я пачалі прымушаць хадзіць на працу, каб грошы выплачваць дзяржаве, адразу пачаліся скаргі. Мне здаецца, калі б мы не забралі з сям'і гэтых дзяцей тады — яны б проста загінулі.

Так жыць нельга! Усклікнуў калісьці вядомы рэжысёр Станіслаў Гаварушкін і стварыў на той час культываваны фільм. Так, як жыць сямейства Глебаў-Ашчапоўскіх, сапраўды жыць нельга. Чытач пазбаўлены шчасця адчуваць вядо, які ідзе непасрэдна ад Алены Глебаў і увогуле ў дома, вокны якога закрытыя жоўтымі газетамі, а ў адным з пакояў — коўдрай. — А штоты дзе? — пытаюся. — Памылі, а газеты толькі што павесілі, — адказвае гаспадыня.

Таццяна Браніславаўна хлусіць, як вяду п'е. Падыходжу да акна і чытаю ўсп'ех да выдання газеты-франкі: «6 снежня 2005 года». Павуцінне, вілготнасць... Па ўсіх вуглах кутях запаліхана блызна і вопратка. Дачка Людміла ў гэты момант бярыцца за венік і некалькі разоў паўтарыла, што менавіта гэты раз збіраецца мыць бялізну. Участок мільцыянер Юры Брэзь сям'ю ведае лепш за асобнае і яшчэ загадвае казаў пра гару бруднай бялізны.

На працу пад канвоём Кожная рунія ўчастоўкага мільцыянера Юрыя Брэзя пачынаецца з праверкі: хто з так званых абавязаных асобаў не з'явіўся на працу. З'яўляюцца далёка не ўсе.

Тэлевэзара і іншых спакус цывілізацыі, зразумела, няма таксама. Мне давёлося пабываць у сямейства Глебаў якраз у абедзены час. Ежу падаваць ніхто і не збіраўся ў доме, дзе жывуць тры прафесійныя кухаркі. Не было чаго. А ў гэты час у прыватнай сям'і пціцадзевы Дзімаўці Глебаў ё любімыя малочны суп і бульбу з курцыяй. Смак яе ён даведваўся толькі тады, калі дзіцяці забралі ад маці.

Халадзілішкіка ж няма. Таму я і не бяру загада многа. Тэлевэзара і іншых спакус цывілізацыі, зразумела, няма таксама. Мне давёлося пабываць у сямейства Глебаў якраз у абедзены час. Ежу падаваць ніхто і не збіраўся ў доме, дзе жывуць тры прафесійныя кухаркі. Не было чаго. А ў гэты час у прыватнай сям'і пціцадзевы Дзімаўці Глебаў ё любімыя малочны суп і бульбу з курцыяй. Смак яе ён даведваўся толькі тады, калі дзіцяці забралі ад маці.

На працу пад канвоём Кожная рунія ўчастоўкага мільцыянера Юрыя Брэзя пачынаецца з праверкі: хто з так званых абавязаных асобаў не з'явіўся на працу. З'яўляюцца далёка не ўсе.

Ад падлогі да столі — яна там заўсёды ляжыць. Колькі ні казалі — прыбірацьце — так і да гэтага часу застаецца.

Гэта пры тым, што сям'ю загадва папярэдзілі, што журналіст прыдзе. А што ж было да таго? І менавіта ў гэты дом Таццяна Браніславаўна хоча вярнуць сваіх унукаў.

Гаспадарка: два сабакі — Відэць, у вас гаспадарка вялізная, што атрымліваецца адной працаваць і такую вялікую сям'ю ўтрымліваць? Каровы, козы, пакуты і качкі з курамі — дзе? — пытаюся.

Парсючок быў, а курэй збіраемся заводзіць, — і вокам не маргнуўшы, кажа Таццяна Браніславаўна. Вярчыць — гэта галоўнае, але ж я не найўны Буратіна, таму правяраю і перапартываю ўсё, што ведае гэты загадкавы дом. Тым больш што прыкмет існавання жывёлы на двары няма.

— Не было ніколі, — запэўніваюць мяне аднавяскоўцы. — У нас жа ўсім ахвотнікам у гаспадарцы, даяркам у першую чаргу — толькі пішы заяву — усё па льготнай цане перааручы, апрацоўць і нават выкапаюць, заявіць толькі насенне, — расказвае старшыня Савета Уладзімір Чырыч. — Усе людзі соткі ў поле бяруць

кавала яна пра гэта маці і бабуні хлопчыкаў?

— Прызначна шчыра, нам вельмі хацелася, каб дзеці былі ў сям'і! Тым больш што маці там яшчэ такая маладая... Я ж ёй растлумачыла: Таццяна Браніславаўна, у нас ёсць нарматыўная база, якой вызначаецца парадка перадачы ў алякунскую сям'ю. Калі б у нас не было да вас прэтэнзій і ваша сям'я, я і сям'я вашай дачкі, не была прызначана ў сацыяльна-небяспечным становішчы, і вы б разам не пражывалі, магчыма, ты танне маглі б быць разгледжана

Пакуль касмічныя караблі баразняць прасторы сусвету

У вёсцы Дабрынь, між іншым, сапраўды б'юцца за лёс кожнай прыхільныя алкагольнай нірваны. Іх і раёне ведаюць нашмат лепш, чым перадавоў вытворчасці. Такі дзіцяці можна будзе калі-небудзь вярнуць маці.

— Бабуля скардзіцца, што ёй не даюць сустрэцца з роднымі ўнукамі.

Таццяна Браніславаўна растлумачыла некалькі разоў, што яна хоча звярнуцца з пісьмовай заявай, і калі органы апекі палічыць неабходным у інтарэсах дзіцяці, вызначыць парадка стасункі з дзіцем. Калі мы будзем бабчыць шырыня пакуцы да дзіцяці. Аднак яны гэтае пытанне не выкарысталі. Звернецца — прызначым сустрэчы, магчыма, у прысутнасці псіхолага, органаў апекі, настаўніка, выхавальніка. Але ж адзін адзін пакаіцца з ёй дзіцяці я, напрыклад, баюся. Тым больш што яна хоча абісці закон — кажа, што выкарыдзе хлопцаў. Сталі рабіць набегі на дзіцяці садок пасля таго, як стала вядома, што вы прыедзеце.

Пацыент, хутэй, мёртвы, чым жывы

Прызначна шчыра, у доўгіх размовах з бабуні Таццянай Глебаў я ніяк не разумела, навошта ёй такі клопат — дзеці. Ну ніякіх пакуцыў ці там успамінаў, навошта ёй такі клопат — дзеці. Ну ніякіх пакуцыў ці там успамінаў, навошта ёй такі клопат — дзеці. Ну ніякіх пакуцыў ці там успамінаў, навошта ёй такі клопат — дзеці.

Гатовыя дапамаг

КАЛЕКТЫЎ ААТ «Дарожна-будаўнічы трэст № 3» г. Магілёва ПРАЦУЕ ПА МІЖНАРОДНЫХ СТАНДАРТАХ

ЗАМЕСТ УСТУПУ

Гэту арганізацыю наш звяздоўскі «дэсант» наведвае ўжо другі раз. Першы візіт мы нанеслі туды роўна год таму. Запомніўся тады напружаны рытм калектыву, які суправаджаў ледзь не 30-градуснай гарачынёй. На гэты ж раз усё было іншэ: уначы па ўсёй краіне прайшлі дажджы, у тым ліку і на Магілёўшчыне, а ранкам усё неба было пакрытае чорна-сінімі хмарамаі, гэтымі ў лобны момант абрынуць ваду на яямлю.

Вось чаму мы асцерагаліся, што пры такім надвор'і работы дарожнікаў на аўтамабільных магістралях могуць надоўга прыпыніцца. І калі выказалі гэтыя апавесні генеральному дырэктару прадпрыемства Цімафееву, Рыгор Сямёнавіч толькі усміхнуўся.

— Лета — не вясень, — сказаў ён. — Пасля дажджу укладваць асфальтабетон на дарогу на фінішнай аперацыі нельга. Але ж ёсць яшчэ і ніжны спай дарожнага пакрыцця, дзе можна працаваць. Гэта наш спецасаблівы падзел на непрадказальны абставіны надвор'я, каб не сядзець дарожнікам без работы.

— Але ўсё ж бываюць часы, калі даводзіцца, як кажуць, лавіць надвор'е?

— Бываюць. Дарожнікі працуюць і ў дождж, і ў вецер, і ў мороз. У калектыве, у якім 1060 чалавек, шмат спецыяльнасцяў, і ў кожнага свае абавязкі, сваё тактыка і стратэгія, якія вынікаюць з агульных задач калектыву.

РУЛЯВЫ І ЯГО КАМАНДА

Названыя задачы, а таксама генеральная пліна на дасягненне эфектыўнай дзейнасці, распрацоўваюцца кіраўніцтвам трэста, які ўзначальвае ганаровы дарожнік Рэспублікі Беларусь Цімафееў. Матанакраванасці Рыгора Сямёнавіча можна толькі па-добраму пазайдаросціць. Вясковы клопец з Горацкага раёна з пятага па дзясятую класу ў школу дабраўся разам з іншымі вучнямі вёскі Гулідаўка за дзевяць кіламетраў. Туды і назад — столькі ж. Пехатой ці на лыжах. Іншым разам, калі пашанцуе, — у кузаве спадарожнай машыны ці ў прычэпе трактара.

Цяжкасці дзяцінства садзейнічалі выпрацоўцы настойлівасці ў дасягненні мэты, — атрымаць вышэйшую адукацыю, стаць высокапрафесійным спецыялістам сваёй справы. Вось чаму пасля заканчэння гідратэхнічнага факультэта Горацкай сельгасакадэміі і пачалося яго ўзыходжанне па службовай лесвіцы: майстар, а затым начальнік участка Шклоўскай ПМК трэста «Сельгасбуд», начальнік Клічэўскай ПМК трэста «Магілёўбуд», намеснік старшын Клічэўскага райвыканкама, начальнік Бабруйскага ДБУ № 16 Магілёўскага дарожна-будаўнічага трэста № 3 і генеральны дырэктар ААТ «Дарожна-будаўнічы трэст № 3» г. Магілёва.

Больш за трынаццаць гадоў поруч з ім працуе галоўны інжынер Уладзімір Міхайлавіч Дамненка, які ў свой час быў кіраўніком трэста. Кваліфікаваным спецыялістам, у характары якога спалучыліся высокая актыўнасць і ініцыятыва, зарэкамендаваў себе намеснік генеральнага дырэктара па эканамічных пытаннях Уладзімір Анатольевіч Махнач.

У планава-дагаворным адзеле: інжынер Настася Мікалаўна МАРДАЧОВА, начальнік аддзела Мікалай Міхайлавіч АНІСІМАУ, вядучы інжынер Галіна Нікіфараўна ЧМУРАВА, вядучы эканаміст Аляксандр Мікалаевіч ПЛУТКОУ (злева направа).

У адзеле эканамічнага аналізу і перспектывы: на першым плане — начальнік аддзела Лілія Васільеўна ЦІМАФЕЕВА, на другім плане (злева направа) вядучыя эканамісты Святлана Мікалаўна СЯРДЗІНА, Юлія Фёдаруна КУЗНЯЦОВА, Анжэла Уладзіміраўна КОСТУСЕВА.

Выкананне асноўных паказчыкаў у 2010 годзе ААТ «Дарожна-будаўнічы трэст № 3»

Найменне паказчыкаў	Адзінка вымярэння	Па бізнес-плане на студзень—чэрвень	Адзінка на студзень—чэрвень	Працэнт выканання
Аб'ёмы падрадных работ, выканання ўласнымі сіламі	млн руб.	35 880	43 100	120,1
Выручка ад рэалізацыі тавараў, прадукцыі, работ, паслуг	млн руб.	51 860	60 200	116,1
Прыбытак ад рэалізацыі тавараў, прадукцыі, работ, паслуг	млн руб.	2500	2600	104,0
Чысты прыбытак	млн руб.	955	1520	159,2
Узровень рэнтабельнасці рэалізаванай прадукцыі, работ, паслуг	%	6,6	7,1	107,6
Выкарыстанне інвестыцый у асноўны капітал уласных сродкаў арганізацыі	млн руб.	20	487	24 раы
Налічаная штомесечная зароботная плата	руб.	1 061 500	1 171 670	110,4
Сярэдняспісачная колькасць	чал.	1060	1079	101,8

Тэхналагічныя лініі прадпрыемства з'яўляюцца комплексам сучаснага абсталявання для вытворчасці дарожных і тратуарных бардзюраў, пліткі для умацавання адкосаў і тратуарнай пліткі.

На адмылу: 1. На складзе старшы праца Мікалай Аляксеевіч КНЬШІ і галоўны інжынер Аляксандр Уладзіміравіч АБЛАМЕЙКА. 2-3. Ад вытворчасці пліткі для умацавання адкосаў да ўкладкі.

звязалі свой лёс з лёсам калектыву, жыўць у ім адзінымі клопатамі, радасцямі і цяжкасцямі. І ў гэтым — наша сіла.

У ЗВОНЕ КОЖНАГА ДНЯ

Калі на Магілёўшчыну прызджаюць госці з іншых краін, то яны гавораць, што аўтамагістралі тут не горшыя, чым на Захадзе. І ў гэтым няма нічога дзіўнага, бо калектыву трэста з дня свайго існавання (а яму ўжо больш за сорак гадоў) пастаянна ўдасканальваў сваё майстэрства, працаваў напружана, укладваў у дарогі часцінку сваёй душы. Так, былі цяжкасці, звязаныя з развалам Савецкага Саюза, калі катастрофічна не хапала заказаў і колькасць персаналу

скараліся ўтрая, калі энэжанаўскі тэхнік складала 90—95 працэнтаў.

Здавалася, што выкараскацца з гэтага тупіка будзе немагчыма. Але — выстаялі, пайшлі наперад, хай сабе не самімільнімі крокамі. Паступова калектыву набіраў абароты, павялічваю аб'ёмы работ, паляпшаў іх якасць. А потым — чарговы суветны фінансавы-эканамічны крызіс.

— Як ён паўплываў на дзейнасць трэста, Рыгор Сямёнавіч?

— У 2008 годзе мы прапавалі даволі сур'ёзна, а вось летась сутыкнуліся з цяжкасцямі, выкліканымі недахопам фінансавых сродкаў у заказчыка. Дастаткова сказаць, што ў першым квартале нашы работы былі прафінансаваны імі ўсяго на 50 працэнтаў. У гэтай сітуацыі, каб не скарачаць колькасць кадраў, мы вымушаны былі браць банкаўскія крэдыты і такім чынам працягвалі работы. Не буду ўдавацца ў падрабязнасці, але скажу, што ўсе прагнозы паказчыкі трэста выкананы і дасягнулі 7 працэнтаў рэнтабельнасці.

З найбольш значных аб'ектаў, якія былі заддзены ледзь, назаву мост праз раку Сож даўжынёй каля 300 метраў у Крычаўскім раёне. Ён пабудаваны замест узведзенага паўстагоддзя таму. Металічныя канструкцыі і формы яго будуць выкарыстаны для будаўніцтва моста ў Слаўгарадскім раёне. Габарыты моста ў Крычаве павялічаны, празная частка па шырыню, ёсць на ёй тратуары. На ўчастку вёскі Ярмолавічы — аэрапорт мы здалі аўтамагістраль першай катэгорыі. Працавалі і на многіх іншых аб'ектах.

— А што сёлета?

— Аб'ёмныя паказчыкі заплаваны на ўзроўні 101 працэнта да 2009 года, і праграма работ сфарміравана ўжо на 90 працэнтаў. Не хапае аб'ёму на чацвёрты квартал у суме 10—14 мільярдў рублёў. На працягу трэцяга квартала праграму работ складзём. Паказчыкі па прыбытку, рэнтабельнасці, зарплата выканана з ростам ад 5 да 15 працэнтаў. Рост інвестыцый склаў 28 працэнтаў, а колькасць персаналу плануецца на ўзроўні 98 працэнтаў да 2009 года.

— Задачы даволі сур'ёзныя...

— ... і цяжкія рэальныя, над якімі мы і працуем. Хачу заўважыць, што наш трэст не проста прадпрыемства, якое займаецца выключна будаўніцтвам дарог, а шматпрофільнае акцыянернае таварыства. Так, мы вядзём работы па добраўпарадкаванні населеных пунктаў, будаўніцтва аўтазаправачных станцый, мастоў, выконваем электрамантанжныя работы, мантуюем сеткі водаправоду і каналізацыі. Устаўляем таксама падпорныя сценні, будзем падземныя пераходы, наладзілі вытворчасць і ўстаноўку супрацьшумавых экранаў і г.д.

Тэхналагічныя лініі прадпрыемства з'яўляюцца комплексам сучаснага абсталявання для вытворчасці дарожных і тратуарных бардзюраў, пліткі для умацавання адкосаў і тратуарнай пліткі.

На адмылу: 1. На складзе старшы праца Мікалай Аляксеевіч КНЬШІ і галоўны інжынер Аляксандр Уладзіміравіч АБЛАМЕЙКА. 2-3. Ад вытворчасці пліткі для умацавання адкосаў да ўкладкі.

тась, назаву мост праз раку Сож даўжынёй каля 300 метраў у Крычаўскім раёне. Ён пабудаваны замест узведзенага паўстагоддзя таму. Металічныя канструкцыі і формы яго будуць выкарыстаны для будаўніцтва моста ў Слаўгарадскім раёне. Габарыты моста ў Крычаве павялічаны, празная частка па шырыню, ёсць на ёй тратуары. На ўчастку вёскі Ярмолавічы — аэрапорт мы здалі аўтамагістраль першай катэгорыі. Працавалі і на многіх іншых аб'ектах.

— А што сёлета?

— Аб'ёмныя паказчыкі заплаваны на ўзроўні 101 працэнта да 2009 года, і праграма работ сфарміравана ўжо на 90 працэнтаў. Не хапае аб'ёму на чацвёрты квартал у суме 10—14 мільярдў рублёў. На працягу трэцяга квартала праграму работ складзём. Паказчыкі па прыбытку, рэнтабельнасці, зарплата выканана з ростам ад 5 да 15 працэнтаў. Рост інвестыцый склаў 28 працэнтаў, а колькасць персаналу плануецца на ўзроўні 98 працэнтаў да 2009 года.

— Задачы даволі сур'ёзныя...

— ... і цяжкія рэальныя, над якімі мы і працуем. Хачу заўважыць, што наш трэст не проста прадпрыемства, якое займаецца выключна будаўніцтвам дарог, а шматпрофільнае акцыянернае таварыства. Так, мы вядзём работы па добраўпарадкаванні населеных пунктаў, будаўніцтва аўтазаправачных станцый, мастоў, выконваем электрамантанжныя работы, мантуюем сеткі водаправоду і каналізацыі. Устаўляем таксама падпорныя сценні, будзем падземныя пераходы, наладзілі вытворчасць і ўстаноўку супрацьшумавых экранаў і г.д.

У адзеле тэхналогіі і якасці работ: Начальнік аддзела Дзмітрый Аляксандравіч КІРЬПАУ (справа) і інжынер 1-й катэгорыі Аляксандр Уладзіміравіч ЦУРЫКАУ (на першым плане). На другім плане — намеснік начальніка аддзела Аляксей Міхайлаўна ПРУДНІКАВА і вядучы інжынер Наталія Рыгораўна АЛЬ ДЖАМАЛІ-ЦІМАФЕЕВА.

У Цэнтральнай лабараторыі праводзяцца выпрабаванні ўзораў асфальтабетоннай сумесі.

— Спраўды, профіль работ вельмі шырокі. А ці патрэбен ён вам? Ці не перашкаджае ён паліпшэнню якасці непасрэдна дарожна-будаўнічых работ, якія з'яўляюцца галоўнай тэмай вашага прадырства?

— Перш чым адказаць на гэтыя пытанні, скажу яшчэ, што мы арганізавалі ўласную вытворчасць сухарасаваных вырабаў у выглядзе дробнаштучнай тратуарнай пліткі, бартавога дарожнага каменя на Італьянскім абсталяванні. Сёлета пачаты выпуск сухарасаванай пліткі па ўмацаванні конусаў пуднэраваду і маставых канструкцый. Во, ледзь не забыў. Мы маем тры ўласныя кар'еры, а ў Крычаўскім раёне арганізавана работа драбляч-саптаваальнага комплексу. Мы асвойваем і нарошчваем магутнасці па выпуску песаматэрыялаў, таварных сумесей, металаканструкцый, жалезабетонных вырабаў, прыліпчавых павялічваю.

Навошта нам гэты тэрма? Сёння жыццё цяжкое, у якім, як кажуць, патрэбна круціцца. Канкурэнцыя прымушае думаць, як лепш і больш эфектыўна наладзіць сваю справу. Так, былі часы, калі мы прыцягвалі для арганізацыі гэтых і іншых работ субпарадныя арганізацыі і плацілі ім за гэта па некалькі мільярдў рублёў у год. Але параважалі, калі тыя работы нам пад сілу, дык чаму не заробіць дадатковы грошы, зканоміць? Вось так паступова і атрымалі адпаведныя ліцэнзіі. Дайшло да таго, што стварылі групу, якая вырабляе практыка-каштарыную дакументацыю па бягучым і капітальным рамонце будынкаў гарадскіх арганізацый, добраўпарадкаванні населеных пунктаў. Гэта — таксама дадатковы фінансавыя сродкі. Дарчы, нашу прадукцыю купляюць і суб'екты гаспадарання, і населеныя пункты.

— Згадзіцеся, Рыгор Сямёнавіч, што для таго, каб разгарнуць падобную дзейнасць, патрэбна сур'ёзная падрыхтоўка кадраў.

— Правільна. Нашы людзі праходзяць навуцанне як у вучэбным цэнтры дэпартаменту «Белўтадар», так і на прадпрыемстве. Вось вы задалі пытанне, ці не ідзе шматпрофільнасць на шкідзе якасці асноўных нашых работ? Не, не ідзе. Мы працягваем тэхнічна перааснашчванне і рэканструкцыю вытворчасці, працуем па міжнародных стандартах, маючы адпаведныя сертыфікаты і па сістэме менеджменту, і па ахове працы, і па ахове навакольнага асяроддзя.

У структуру таварыства ўваходзіць шэсць філіялаў, і ўсе яны аснашчаны самай сучаснай тэхнікай, у тым ліку і шэрагу еўрапейскіх краін.

— Дарчы, на аб'ектах мы бачылі яе ў рабоце. Уражвае.

— Мы прымяняем перадавыя рэсурсы і энэргаберагальныя тэхналогіі.

— Напрыклад?

— Распрацавана і ўкаранена тэхналогія па ўмацаванні адкосаў вадзабводных каналаў і зямляпатна з прымяненнем саставяў геарашотак, тэхналогія па прыгатаванні і ўкладцы шчыбнева-масцічных асфальтабетонаў. Для павышэння якасці работ асвоілі прымяненне бітумна-папімерных пліт. Пералік можна працягваць.

У трэсці дзевяць асфальтабетонных заводаў, 12 імячэй асфальтаўкладчыкаў, амерыканскай бетонаяўкладчык, 14 экскаватараў (Расія, Англія), 44 велікагрузныя беларускія аўтагасмавалы, больш за 150 адзінак інашай дарожна-будаўнічай тэхнікі. За суткі АБЗ могуць выпрацаваць да 5 тысяч тон асфальту, які ўкладваецца ў дарогу. А за год мы з высокай якасцю можам будаваць і капітальна рамантаваць ад 100 да 150 кіламетраў аўтамабільных дарог.

— У тым ліку і за межамі вобласці?

— Вядома. Вось наядуна пачалі будаўніцтва 12-кіламетровага ўчастку дарогі ў раёне Белаўскай пушчы, дзе трэба асвоіць сёлета 4,5 мільярд рублёў.

— А з судзейня Расіі прапановы не паступалі?

— Праніжэнне туды ў якасці генпарадчыка пераходзіць значныя сумы залогоў — ад 5 да 10 працэнтаў кошту аб'екта. Такіх свабодных грошавых сродкаў у нас няма. Па-другое, Дапусцім, мы выйгралі тэндэр. А што далей? Трэба адвесці зямлю пад трасу і кар'ер, а там яны ў прыватнай уласнасці і іх уладальнік такую ціну называюць, што і працаваць таму сэнсу.

У Расіі недахоп кадраў дарожнікаў, і ганцы адтуль перамаваюць нашых людзей. Летась адна брыгада паехала, ды вярнулася праз два месяцы, бо абяцаныя заплаціць ім вялікія сумы засталіся на словах. Мы папярэджвалі людзей, што так можа здарыцца. Не паверылі. У якасці ўрока мы не прынялі іх назад у калектыв, акрамя аднаго машынніка асфальтаўкладчыка.

НОВАЯ КІЛАМЕТРЫ

У суправаджэнні начальніка аддзела тэхналогіі і якасці работ трэста Дзмітрыя Аляксандравіч Кір'япава мы пабылі на некаторых аб'ектах і на месцы бачылі тое, пра што распавядаў генеральны. Так, галоўны інжынер упраўлення «Дарсэрвіс» Аляксандр Уладзіміравіч Абломеяка паказаў іх, дзе вырабляецца сухарасаваная плітка па ўмацаванні конусаў пуднэраваду і маставых канструкцый. Вялікія пакеты тратуарнай пліткі, бартавога дарожнага каменя складаліся на тэрыторыі, гатовая да адргузкі на аб'екты.

Ураіла добраўпарадкаванасць тэрыторыі ДБУ-14: альпійская горка з декаратыўнымі дрэўцамі, клумба, альтанка, фантан з падсветкай у начны час.

212009 г. Магілёў, вул. Касманаўтаў, 23
ААТ «Дарожна-будаўнічы трэст № 3»
Тэл./факс 8 0222 28 41 00.

УНП 70006907
Матэрыялы падрыхтаваны А. ДАУЖАНОК, П. ЗАЙКО, М. БЕГУНКОВА (фота).

НЕДАБУДАВАНА БУДУЧЫНЯ

Чаго чакаць дольшчыкам пасля ліквідацыі фірмы «Кансент»?

ПРАКУРАТУРА Гродзенскай вобласці накіравала ў Гаспадарчы суд іск аб ліквідацыі сумеснага таварыства з абмежаванай адказнасцю «Кансент» у сувязі з парушэннямі заканадаўства. Іх больш чым дастаткова, пачынаючы ад скажэння звестак дзяржаўнай статыстыкі і заканчваючы тымі фактамі, якія сёння стаяць у віну кіраўніку фірмы Андрэю Лушчу ў рамках крывінальнай справы. Пра гэтыя паведамліў пракурор вобласці Віктар Марозаў, адказваючы на пытанне карэспандэнта «Звязды» пра дэталі лёс недабудаванага гэтай кампаніяй жыллага комплексу «Ліра» па вуліцы Захаравы і шматкватэрнага дома па вуліцы Параховай і, адваедна, пра інтарсы дольшчыкаў.

Інтэрнэт-сайт інвестыцыйна-будаўнічай кампаніі «Кансент» і сёння сустракае яго наведвальнікаў атымістычным дэвізам «Будучыня будзеца ўжо сёння!». а таксама запэўнівае, што «зладжаны, маляды, энергійны, высакокарафесійны калектыў інжынераў і спецыялістаў зольны вырашаць задачы любой складанасці і высокай адказнасці». Пры гэтым з'яўляючыся «прадпрыемствам з поўным цыклам інвестыцыйна-будаўнічых работ» і «прымяняючы на практыцы найноўшыя тэхналогіі ў будаўніцтве, павышаючы арганізацыю і эфектыўнасць працы, дабіваючыся высокай якасці», каб, зразумела, «набылішчы поўна задаволены патрабаванні нашых заказчыкаў і кліентаў».

Колькі каштуе задавальненне гэтых патрабаванняў? Паводле інфармацыі на сайце, кошт квадратнага метра ў шматкватэрным жылым комплексе «Ліра» па вуліцы Захаравы — ад 1 900 000 рублёў. Згодна з задумай, будынак складаецца з пяці зблываных паміж сабой секцый рознай планіроўкі і паверхавасці — ад сямі да дзевятнаціці паверхаў. На першым і другім паверхах — адміністрацыйныя памяшканні рознага прызначэння, прадуладжана і падземная ахоўная аўтастанка.

Праўда, апошня навіна змяшчана на сайце амаль тры месяцы таму, паколькі цяпер ужо не дэкламаці і прыцягненню новых забудовчыкаў. Будаўніцтва спынена, генеральны дырэктар кампаніі Андрэй Лушч узяты пад варту, завездзена крывінальная справа, рахунок і маёмасць «Кансента» арыштаваныя, і павінна распачацца працэдура ліквідацыі гэтай фірмы. А дольшчыкі, па сутнасці інвестары, апынуліся ля «разбітага карыта». Прынамсі, да таго часу, пакуль не атрымаюць гарантыі завяршэння будоўлі ўжо іншай арганізацыі.

Дарчы, на сайце кампаніі «патэнцыйныя забудовчыкі Юген» — па-ранейшаму цікавіцца (пытанне да тэмы вераснем мінулага года), што ад яго «па-трабуецца, каб стаць упадальнікам кватэры». Аднак: «Для гэтага трэба заключыць дагавор». І заключалі. Уззяўшы банкіўскія крэдыты альбо нават прадаўшы старое жыллё і з'ехаўшы на перыяд будаўніцтва новага на здыманых кватэры. Дарчы, на той момант, калі вышэйзгаданы Юген марыў аб кватэры, якую яму пабудуе «Кансент», фірма ўжо з'яўлялася даўжніком і праходзілі таргі па продажы яе маёмасці. Але пра гэта на сайце — ні слова.

Трэба адзначыць, што некаторыя з дольшчыкаў усё ж дакачаліся ўваходзіна. На сайце «Кан-

сент» (лістапад 2008 года) з гэтай нагоды змяшчаны фотаздымкі, на якіх генеральны дырэктар фірмы вішце першых жыхароў бізнес-дома па вуліцы Параховай і ўрачыста ўрачае ім пыласо. Аднак перажанія частцы забудовчыкаў і гэтага дома, і жыллага комплексу «Ліра» ўваходзіны пакуль толькі сяньця: яны сутыкнуліся з пераключэннем дагавораў, адтэрміноўкай зданы чэкаў. Гэта тлумачыцца наступствамі сумеснага фінансавана-эканамічнага крызісу, а таксама тым, што вялікую частку крэдытнага фонду ў дамах не прадалі і таму не хапае сродкаў на працяг будаўніцтва. А што ў сапраўды?

Паводле слоў пракурора Гродзенскай вобласці Віктара Марозава, дакладны адказ на гэта пытанне будзе атрыманы па выніках завездзенай у рамках крывінальнай справы рэвізіі фінансавана-гаспадарчай дзейнасці «Кансента». Аднак ужо першыя вынікі праверкі, што праводзіцца супрацоўнікамі КРУ Галоўнага ўпраўлення Міністэрства фінансаў па Гродзенскай вобласці, сведчаць пра грубыя парушэнні з боку адміністрацыі фірмы. У прыватнасці, як дэвалідацы дольшчыкі на нядзямні сходзе ў гарышчанкае, кошт аднаго квадратнага метра жылга адрозніваўся больш чым удвая, а некаторыя кватэры купляліся па такіх нізкіх цэнах, што і паверхыць цяжка.

Прычым колькасць дагавораў... пераважна калясць кватэр, некаторыя пераафармляліся на некалькі разоў. Пры гэтым «задачы любой складанасці і высокай адказнасці» вырашаліся нават без... эканамічнай службы, паколькі пасада эканаміста не прадуладжвалася штатным раскладам фірмы. Фінансавымі пытаннямі, разлікам аб'ёмаў работ, каэфіцыентаў і іншага займаліся тры дзючыны — бухгалтары...

На сёння «Кансент» мае не толькі нявыкананыя абавязкі перад дольшчыкамі, але і вялізныя даўгі па зарплате сваім работнікам, а таксама сумесным арганізацыям за будматэрыялы і іншыя паслугі. Згодна з інфармацыяй Віктара Марозава, арыштаваная маёмасць «Кансента», а таксама бізнес-камп'ютары фірмы (вядомы гродзенскім бар на вуліцы Тэлеграфнай). Усё гэта, як кажуць, пойдзе з малаці. Аднак ці хоць гэтага, каб вярнуць даўгі і завяршыць будаўніцтва дамоў?

На сходзе з удзелам кіруючых работнікаў гарышчанка, пракуратуры вобласці, Гаспадарчага суда і КРУ дольшчыкі выказваліся за тое, каб гарадскія ўлады, выдаўшы «Кансенту» ліцэнзію і выдзелішы зямлю ў цэнтры горада,

узятлі на свой баланс недабудаваныя фірмай дамы і вызначылі новага падрядчыка для завяршэння будаўніцтва.

А вось пазіцыя пракурора Гродзенскай вобласці Віктара Марозава. Азін з пунктаў іскавай заявы пракуратуры ў Гаспадарчы суд — стварэнне камісіі па ліквідацыі «Кансента» з уключэннем у яго склад прафесійнага антыкрызіснага «ліквідатара», які спецыялізуецца на пытаннях, звязаных з ліквідацыяй прадпрыемстваў. Заданч — задавоўць патрабаванні дольшчыкаў, дзяржавы, усе даўгавыя абавязальнасці, іскі ў дачыненні да «Кансента», што знаходзяцца ў судах. Зразумела, найліпшы варыянт — закончыць гэту працу, так бы мовіць, па нулях. Але можа так здарыцца, што актыўна кампаніі не хоць, каб разлічыцца з усімі. А кватэры (бесць і 90-працэнтнай гатоўнасці, і толькі ў пачатковай стадыі) трэба будаваць. Так, будзе новае падрядчык. Аднак з забачэннем працы ліквідацыйнай камісіі аўтаматычна спыняецца дзеянне тых дагавораў, якія былі заключаныя ў дольшчыкаў з «Кансентам». І ўнікае пытанне: на падставе якога юрыдычнага дакумента будучы ладзіцца адносіны з новай арганізацыяй? Ці будзе заключачы з ёй дагаворы? Кожны дольшчык пасабочку з «Кансентам». Калі ласка, такое права будзе дадзена. Але, на думку Віктара Марозава, у інтарсас справы дольшчыкам лепш аб'яднаць у групу ў выглядзе таварыства забудовчыкаў.

Падобная практыка, хоць і ў меншых маштабах (цяпер налічваецца больш за дзвесце падманутых дольшчыкаў), у Гродне ўжо ёсць. Некалькі гадоў таму кіраўніка адной будаўнічай фірмы прыгаварылі да пазбаўлення волі, а «кінуць» ім дольшчыкі, стварышы таварыства забудовчыкаў, усё ж дамагліся завяршэння будаўніцтва і сёння жыюць у гэтых кватэрах. Праўда, давялося яшчэ раз дапалячыць...

Віктар Марозаў паведаваў, што з гэтага тыдня ў пракуратуру запрашаюцца патэнцыйныя пацярпелыя дольшчыкі (пакуль яны такімі праектамі не прызнаныя) з дагаворамі, якія ў іх заключаныя з «Кансентам». Блытанія ў гэтых дакументах, значнае пракурор вобласці, вельмі вялікая. Дагаворы па некалькі разоў перазаключаліся, дольшчыкаў мела загаворвалі, каб зноў адтэрмінаваць здану кватэры.

Больш падрабязна пра усё гэтае («фокусы», а таксама пра адказнасць службовых асоб дзяржаўных органаў можна будзе казаць пасля завяршэння рэвізіі ў канцы ліпеня і расследавання крывінальнай справы. Аднак для забудовчыкаў галоўнае, безумоўна, не ў канстатацыі тых ці іншых парушэнняў, а мажлівая, і аферу, і нават не ў пакарэнні виваўчых, а ў тым, каб выпрацаваць рэальны і дакладны план завяршэння будаўніцтва дамоў. Не зацягваючы гэты працэс на доўгія гады і максімальна ўліваючы інтарсы дольшчыкаў.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

УВАЖАЕМЫЕ КЛИЕНТЫ,
ЗАО «РРБ-Банк» информирует Вас о том,
что с 5 июля 2010 года вступают в силу изменения
в Правила организации обслуживания счетов клиентов
ЗАО «РРБ-Банк» — физических лиц.
С полным содержанием Правил обслуживания счетов физических лиц можно ознакомиться в отделениях Банка или на сайте www.rrb.by

У Снд — адзіны рынак працы?

У другім паўгоддзі пройдзе пасяджэнне спецыяльнай рабочай групы, якая зоймецца стварэннем сістэмы абмену інфармацыяй аб патрэбе ў працоўных рэсурсах на нацыянальных рынках працы краін — удзельніц Снд.

Адначасова, як паведаміла карэспандэнту «Звязды» прэс-сакратар Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Варвара Александровіч, падчас XXIII Кансультацыйнага Савета па працы, міграцыі і сацыяльнай абароне дзяржаў — удзельніц Снд вырашана працягнуць работу па фарміраванні агульнага рынку працы і рэгулявання міграцыі працоўнай сілы. Пры гэтым да 20 верасня ў Выканаўчы камітэт Снд павінны паступіць прапановы па практах пагаднення аб супрацоўніцтве ў галіне медыцынскага страхавання працоўных-мігрантаў і членаў іх сям'яў і пагаднення аб супрацоўніцтве па пытаннях прафесійнай падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі працоўных мігрантаў па прафесіях і спецыяльнасцях, запатрабаваных на рынку.

Тым часам паралельна ў Мінску адбылося пасяджэнне XII Савета па сацыяльнай палітыцы краін ЕўразЭС — у прыватнасці, на ім былі падтрыманыя прапановы і рэкамендацыі па збліжэнні прававой базы ў галіне працоўных адносін, збліжэнні сістэм сацыяльнага страхавання і пытанні рэгулявання аховы працы. Прычым было вырашана, што на набліжышыя два гады старэйшні Савета стане міністр працы і сацыяльнай абароны нашай краіны Марыяна Шчоткіна.

Сяргей ГРЫБ.

Факт

Міншчына зменшыць залежнасць ад газу
На выпадак абмежаванняў з падачай у Беларусь газу на ўсіх малых кацельнях Міншчыны з'явіцца абсталяванне для выкарыстання мясцовых відаў паліва. Прычым, як адзначыў старшыня аблвыканкома Барыс Батура, у тым ліку для гэта павінны прыцягвацца як сродкі энэргазберажэння, так і крэдытныя рэсурсы.

Дарчы: апошнім часам кошт гігакалорыі, якая атрымана з мясцовых відаў паліва, пачынае хутка набліжацца да кошту гігакалорыі з газу. У сувязі з гэтым вызначана: да 2015 года доля мясцовага паліва ў агульным балансе жылывае-камунальнай гаспадаркі вобласці павінна ўзрастаць з цяперашніх 20 да 60 працэнтаў.

Адначасова рэгіён мае намер актыўна развіваць так званую «альтэрнатыўную» энергетыку — у бліжэйшых планах будаўніцтва некалькіх міні-ГЭС і выкарыстанне біягазавых устаноў. Апроч таго, у Дзяржэнергійнае раёне павінна з'явіцца парк ветракоў. Ужо магучасць складзе да 160 мВт, прычым гэты праект плануецца рэалізаваць сумесна з Германіяй. Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» начальнік аддзела энергетыкі Мінаблвыканкома Сяргей Сямшак, кацэацыя, што інвестыцыйны дагавор будзе дапрацаваны ў самыя блізкі час. Такім чынам, старанне парку ветракоў можа распачацца ўжо сёння і закончыцца ў 2012 годзе.

Сяргей ГРЫБ.

«Беларусь Экспа» ў Сербіі

Наша краіна няўхільна пашырэе межы рынку збыту тавараў і паслуг айчынных вытворцаў, што дазволіць ёй у будучыне пазбегнуць залежнасці ад рынку адной краіны. Чарговае сведчанне гэтаму — адкрыццё ў Сербіі Нацыянальнай выставы прамысловасці і тэхналогіі «Беларусь Экспа». У ёй удзельнічае вялікая група айчынных суб'ектаў гаспадарання, зацікаўленых у пошуку новых партнёраў і пашырэнні сваёй прысутнасці на рынках Сербіі і іншых дзяржаў заходнебалканскага рэгіёна.

У час выставы прайшлі шэраг семінараў і «кружных сталяў», а таксама мноства дзелавых перамоў, у ходзе якіх, у прыватнасці, была падпісана сумесная заява аб падтрымцы стварэння ў горадзе Нова Сад сумеснай зборачнай вытворчасці.

Леанід ТУГАРЫН.

У Казахстане — яшчур.

Зроблены захавы
Выпадк захворвання жывёлы на яшчур, паводле звестак Міжнароднага эпідэалягічнага бюро (г. Парыж), зарэгістраваны ў Акмалінскай вобласці Казахстана.

У сувязі з гэтым Галоўнае ўпраўленне ветэрынарнай з Дзяржаўнамі ветэрынарнай і харчовай інспекцыяй уводзіць часовае абмежаванні на увоз на тэрыторыю Беларусі з Казахстана ўспрымальных да яшчур жывёл, усіх відаў жывёлагадоўчай прадукцыі, уключаючы гатовыя вырабы, а таксама кармоў жывёльнага паходжання і іншых сыравіны і вырабаў, атрыманых ад забойны ўспрымальных да яшчур жывёл, а кармоў расліннага паходжання — толькі з Акмалінскай вобласці.

Сяргей РАСОЛКА.

Упава труба

У Кобрыне па вул. Дружбы ўзводзіцца 5-паверховы дом. Падчас работ з даху дома на галаву 44-гадовага рабочага ўпава труба дыяметрам 20 мм і даўжынёй 2 м. Мужчына загінуў на месцы.

Забўў аформіць дэкларацыю?

На прапункі пунцке брэсцкія памежнікі і мытнікі правярлі «Форд», які належаў 23-гадоваму жыхару Брэста.

Вадзіцель схаваў ад мытнага афармлення з трыццаці вырабаў адзення замежнай вытворчасці. Тавар пацэнту на 230 млн рублёў і быў канфіскаваны.

«Сумленны» ўгоншчык

Дырэктар ААТ «Новы шлях» заявіў у Камітэце РАУС на жыхара в. Навіцкавічы, які выкраў ВАЗ 2121. Аўтамашына з ключом у замку запалылася стаяла на вуліцы. 25-гадовы хлопец сеў у яе увечары, а вярнуў на месца раёнцы. Куды ён ездзіў ноччу, устаўнаўлівае следства.

Есці хочацца? У лэйду да пенсіянера з в. Зорная, што пад Баранавічамі, ноччу залезз лэзвой.

Калі гаспадар лэзвой выйшаў з хаты, то ўбачыў, што навясянога замка на дзвярах хлява няма, а разам з ім знікла 12 трысоў і гарня.

Злодзей шукаюць.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Парадзіха-зладзейка

У Пінскім раддзе 29-гадовага гараджанка, якая, дарчы, асуджаная за нявыплату аліменту на ўтрыманне дзцей, украла ў суседзі па палаце залаты ланцужок з крывікам. Зладзейку вылічылі.

Яна СВЕТАВА.

«Жыва ёсць, яна не спіць!» — на новай пасадзе
Іван Нікалаенка пасля школы і арміі закончыў інжынерны факультэт Беларускай дзяржаўнай сельскагаспадарчай акадэміі. Праўда, пакуль вучыўся — не стала Савецкага Саюза, і малады інжынер-меліяратар сельскай гаспадаркі не мог прэзэнтаваць на вартэ месца працы па спецыяльнасці і дастойны заробак. Таму Іван рушыў у ахову: маладому чалавеку спадабалася служба, і за няпоўны дзясатка гадоў ён прайшоў працоўны шлях спачатку ад вартуніка да начальніка Клімавіцкага аддзела, а пазней і кіраўніка Кастрычніцкага (г. Магілёва) Дэпартамента аховы МВС Беларусі.

Сёння маёр Іван НІКАЛАЕНКА расказвае пра сваё жыццё і працу:

— Я прыйшоў у ахову працаваць у Клімавіцкі вартуініком у 1996 годзе: мя ахоўвалі за тым часам, што засталася ад ваеннага аэрадрома. Напрыканцы гэтага ж года я перавёўся мільцыянерам узвода аддзела аховы. Потым працаваў дзяжурным, камандзірам узвода. І цэлых 5 гадоў узначальваў раўны аддзел.

— **За гады службы ў ахове вы захавалі цікавасць да яе, альбо праца стала руцінай?**

— Служба мне падабаецца. Хоць я ў Кастрычніцкім (г. Магілёва) аддзеле крэху больш за месяц, але магу шэрада сказаць: у нас згуртаваны калектыў. Мы тут як адна сям'я. Калі казаць лічбамі, то ў нашым аддзеле нясуць службу паўтары сотні супрацоўнікаў у пагонах, нямаю людзей з «гражданскай». Не хацелася б загрукваць вас запінае лічбамі, тым не менш адзначу: на сёння на балансе нашага аддзялення звыш 4000 аб'ектаў рознай формы ўласнасці. Падкрэслаю, што за кожны адрас нашы супрацоўнікі нясуць персанальную адказнасць па ахове маёмасці кватэры альбо падпрыемства і гарантуюць іх цялеснасць.

— **Іван Іванавіч, за што вам падабаецца служба?**

— За тое, што дапамагаем людзям. Мы бачым вынікі сваёй працы. Прыёмна атрымліваць і ўдзячнасці. Напрыклад, яшчэ ў Клімавічах аднойчы да нас звярнуліся па дапамогу з раўнай балёнцы. Да аднаго доктара прыехала маці: 85-гадовая бабуля пайшла ў гробы са сваякім, збірала а пняку апенкі і згубілася ў лесе, заблудзілася. Да нас звярнуліся ў 20 гадзін, калі вачарола. Наш кіналог з сабакам праз гадзіну знайшоў бабуню.

— **Як вы прыглядаеце кліентаў? Як тлумачыце неабходнасць аховы?**

— Расказваем, што трэба клапаціцца пра захаванне сваёй дабра. Ваганні прадпрыемстваў і людзей могуць быць звязаныя толькі з фінансавым становішчам. Усе лічыць, што ахова вельмі дарагая, пакуль усё спакойна і нешта непрыемнае не здарыцца. Напоўна, нельга так казаць, але сурова праўда ў тым, што наша лепшая рэклама — гэта крадзяжы.

— **Мажае што-небудзь успомніць з білога?**

— Чаму ё не. Напрыклад, у свой час у Клімавічах ніхто не слухаў нашых заклікаў здаць пад ахову гаражы, пакуль у раўнай канцы не здарылася некалькі крадзяжоў. Пасля людзі валам пайшлі здаваць гаражы пад ахову.

Напрыклад, ёсць у Клімавічах гандлёвы цэнтр «Еўропа». Калі ён прапрацаваў, мы прапанавалі паставіць цэнтр пад ахову, разглядалі пытанне нават на каардынацыйным савеце ў райвыканкам. Аднак

«Май па ўзвзеі»

Згубіўся мужчына?

Не трэба адразу ўзімаць паніку. Хутчэй за ўсё з чалавекам, за якога вы хвалюецеся, нічога дрэннага не здарылася. Так, у маёй цёткі ўзімку «згубіўся» муж. Яна ў дзясць гадзін вярнула з дзяржурткі, і калі не знайшла ў спальні сваю палову, узняла трывогу. Усё ж мужу ўжо за 70 і апошнім часам ён вельмі дрэнна сябе адчуваў. На вушы былі падняты сын і дачка, якія тды ўжо жылі асобна. Але калі дзеці прыбылі падтрымаць маці, «згублены» муж знайшоўся — ён спаў у суседнім пакоі, дзе заснуў, сплухаючы радзі.

Магчыма, і той, каго шукаеце вы, неўзабаве знайдзецца сам. Так, за год у Бюро рэгістрацыі няшчасных выпадкаў ГУУС Мінгарвыканкома паступае каля дзясці тысяч званкоў. 80 працэнтаў з іх дачынаць людзей, якія і не думалі губляцца. Таму і раць у БРНС людзям, калі яны адчуваюць, што не могуць свечасова вярнуцца домаў (загуляліся, заблудзіліся, не паспелі на апошні аўтобус, завіталі да сяброў, ці яшчэ што), тэлефанаваць родным. Бо нехта ж зараз чакае, хвалюецца.

Больш за 70 працэнтаў з тых, каго шукаюць, — мужчыны. Відаць, моцная палова не любіць рабіць справаздачы пра свае планы. Прынамсі, самы вялікі працэнт «згубленых» мужчын ва ўзросце ад 30 да 44 гадоў. А большасці жанчын, якіх вышукваюць сваякі, 18—29 гадоў.

Кантынгент тых, каго шукаюць, можа мяняцца ў залежнасці ад сезона года. Так, калі вясной у асноўным «прападаюць» мужчыны, дзе ўлетку з пачаткам канікул прымушаюць пахаўлявацца за свеце дзеці, адбываецца і дачны сезон. Самыя ж «гарачы» час за гэты год, калі ў бюро паступаюць найбольш зваротаў, — кароткая зімовыя месяцы (снежань і студзень). У сярэднім за дзень бэдае каля 25 званкоў. Найбольшае колькасць тэлефанаванняў прыпадае на 9-11 гадзін пасля выхадных і на 22 гадзіны.

Дарчы, на шматканальны тэлефон Бюро рэгістрацыі няшчасных выпадкаў ГУУС Мінгарвыканкома, якое адказвае за пошук людзей ў Мінску і Мінскай вобласці, можна тэлефанаваць у любы час сутак. І калі вы хвалюецеся, што з вашым родным, сябрам нешта магло здарыцца, цягнуць не варт, трэба набіраць нумар Бюро 229 48 88.

— Ніякі абмежаванні на час няма, гэта усё прудмыкі, што калі нехта прапаў, трэба чакаць тое сутак, а пасля звяртацца ў Мільцыю, — заўважае начальнік Бюро рэгістрацыі няшчасных выпадкаў ГУВД Мінгарвыканкома, маёр міліцыі Юры МІЛЯРЭВІЧ. — З намі можна звязцца ў любы час, і чым хутчэй, тым лепш. Наглядзячы на тое, што большасць з тых, каго шукаюць, без праблем вяртаюцца сама, усё ж ёсць і тэлы людзі, якія спатрэбілася наша дапамога. Так, за мінулы год мы адшукалі 1900 чалавек.

Калі ў вас спраўды ёсць падставы для хвалевання, нехта з блізкіх не вярнуўся дамоў, не адказвае на тэлефанаванні, да таго ж у яго яшчэ магло быць і праблемы са здароўем, самастойна абзавоўваць балёнцы не трэба. Уся інфармацыя з прыёмных пакоў балёнцы, установа медыцынскай экспертнасці, органы ўнутраных спраў, спецырмійныя, ізлятараў часовага ўтрымання трапляе ў БРНС. Прычым суды прыходзяць звесткі і пра ўсіх нявысветленых хворых, непазнаных трупам, людзях, якія пацярпелі ў выніку няшчасных выпадкаў.

Восемдзяткі працэнтаў з адшуканых летася асобаў знаходзіліся ў балёнцы Мінска і Мінскай вобласці. На другім месцы (10—12 працэнтаў) людзі, якія патрапілі ў органы ўнутраных спраў (яны могуць быць затрыманымі за правапарушэнні альбо падазраюцца ў здзяйсненні злачынстваў). І яшчэ 8—10 працэнтаў срод адшуканых людзей знаходзіліся ва ўстановах судова-медыцынскай экспертнасці (моргах).

За восем гадоў, што працуе БРНС ГУУС Мінгарвыканкома, некаторыя людзей тут шукалі ўжо па некалькі разоў. Напрыклад, гэта могуць быць дзеці, якія ўцякаюць з дамоў-інтэрнату (ёсць уцекачы, якія з інтэрната зніклі па 15-20 разоў). Асобная тэма — старэйшыя людзі, яны патрабуюць асаблівай увагі. І не толькі таму, што часам яны могуць заблукваць у горадзе. Калі ў іх калі бабункі ёсць праблемы з памяццю, яна можа называць сваё дзвячоае прызвічча, адрас, па якім жыла раней. Калі вы жывіце з старэйшымі людзямі, у якіх ёсць праблемы з памяццю, і не можаце ўямаць сабыць з імі побач, кантралюваць іх, кладзіце ў кішань «нявыясляльны» родныя паперкі з адрасам, прызвічам і тэлефонам. Лепш, калі такія запісы будуць ляжаць у некалькіх кішэнках (бо часам старыя людзі іх выкідаюць) і ў ва ўсіх рэчах, у якіх такі чалавек выходзіць на вуліцу.

Пятаюся ў Юрыя Мільярэвіча, ці дзякуючы ім людзі, якія даламагі знайсці «згубленых» сваякоў? І ён адказвае, што так, нават і ў бюро заходзяць, дзючатам, што іх падтрымліваюць, шукалі патрэбную інфармацыю, цукеркі прыносіць. Дарчы, магчыма, неўзабаве Бюро па рэгістрацыі няшчасных выпадкаў пераймяноўць. Новая назва ўжо не будзе выклікаць такіх негатыўных асацыяцый. Памятаеце, як казаў барон Врунгелё «як вы яхту называеце, так яна і паліць». Дык з БРНС іншы выпадк, тут знаходзяць людзей, і ў большасці гэта шчаслівыя знаходкі.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

СКАНВОРД

Сканворд (25 чэрвеня). Па гарызанталі: Расія. Бацяан. Адрас. Аід. Кітай. Туз. Лімон. Смак. Асіна. Рапа. Шпагат. Клапан. Бас. Наступ. Плічка. Увал. Цар. Сані. Сахара. Марат. Эра. Ток. Брыг. Крыга. Алі. Меніск. Авал. Перу. Явар. Батарэя. Па вертыкалі: Брута. Індыя. Мэр. Залас. Уса. Таваар. Гну. Анатам. Яшма. Паліто. Мат. Канапа. Адкос. Лівер. Інія. Эмісар. Рот. Клуб. Яга. Асака. Сад. Сейм. Ваза. Араб. Хіб. Капаніца. Пас. Карты. Этан. Фара. Грэцыя.

Сканворд (26 чэрвеня). Па гарызанталі: Скарпіён. Казярог. Рыга. Факір. Рыбы. Шалі. Ампула. Ваз. Наводка. Ізюбр. Нерон. Шлак. Ракада. Блузка. Падча. Нож. Тар. Бляш. Небарак. Тып. Рака. Рызыка. Уфа. Штурм. Рабат. Клара. Гімалай. Атамнік. Па вертыкалі: Парантрап. Алей. Бівак. Амарат. Удод. «Чарашчыні». Іней. Агарак. Фазан. Каморка. Нарвал. Ралі. Ківер. Румба. Кергі. Ара. Разін. Барастат. Алей. Плюш. Блізняты. Ліра. Кошык. Мяжа. Краж. Пасынак.

Абзац

Дзень сямі, кахання і вернасці рыхтуюцца адзначыць 8 ліпеня ў Мінску. Ён праводзіцца Праваслаўным брацтвам у гонар святога архістратэга Міхаіла ў рамках рэалізацыі Нацыянальнай праграмы дамаграфічнай бяспекі на 2007—2010 гады.

Самыя распаўсюджаныя прафзахворванні ў Беларусі — тугавухасць і бранхіт. Пра гэта паведамляе начальнік упраўлення аховы і дзяржаўнай экспертызы ўмоў працы міністэрства Іван Карчэўскі на онлайн-канферэнцыі «НЗ на вытворчасці: расследаванне і правы пацярпелых», якая прайшла адначасова на сайтах БЕЛТА і Мінпрацы і сацабароны.

У Мінску ў канале Сляпянскай воднай сістэмы патулілі 47-гадовы мужчына. Ён з кампаніяй адпачываў на беразе канала насупраць дома № 68 на вуліцы Сядзь Мінска. Купаючыся, ён пачаў танцаваць. Сябры кінуліся на дапамогу, выцягнулі яго на бераг і зрабілі штучнае дыханне. Аднак выратаваць чалавека не ўдалося.

Пракуртура Лепельскага раёна праводзіць праверку па факце гібель двух мясцовых жыхароў на вадаскідзе Лепельскай ГЭС. Трагедыя адбылася ў канцы мінулага тыдня на возеры Лепельскае падчас воднай прагулкі на катамаране, які маладыя людзі ўзялі на пракат. Даліўшы на прагулчаным судне да вадаскіду Лепельскай ГЭС, яны «прывярталіся» да аб'екта і пачалі лазіць па шлюзе. У нейкі момант адзін з іх упаў у вадаскід, яго кампаньён кінуўся на дапамогу. У выніку абодва патулілі.

Гусенічны трактар пераехаў на мінскай звалцы жанчыну-бамжа. Яе цела з патрушанай галавой знойдзена на пагігоне бытавых адходаў у Заводскім раёне. Як мяркуюць, смерць наступіла ў выніку траўмы галавы, па якой праехаў трактар. Абставіны высвятляюцца работнікамі праваахоўных органаў.

Больш за 4,8 тысячы курэй загінулі ў Жлобінскім раёне з-за адключэння электраэнергіі, выкліканага абрывам ліній электраперадачы. Паведамленне пра гібель птушак паступіла ў праваахоўныя органы 28 чэрвеня, але НЗ адбылося ў ноч з 24 на 25 чэрвеня ў вёсцы Саланево Жлобінскага раёна, дзе размешчаны птушнікі ААТ «Жлобінская птушкафабрыка».

Паводле паведамленняў карэспандантаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

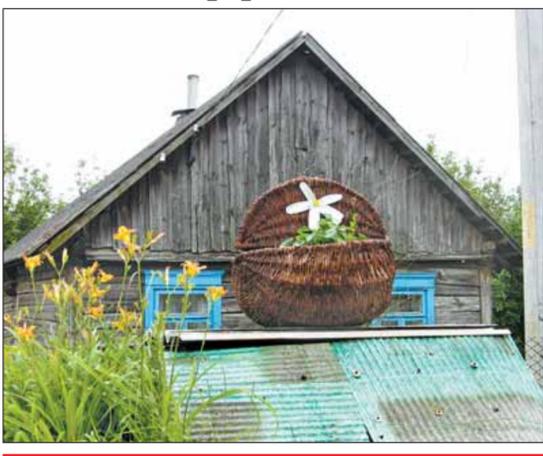
27-гадовы жыхар Тэхаса Хектар Кастра быў арыштаваны па абвінавачванні ў забойстве ўласнай двухгадовай дачкі. Ён да смерці збіў дзяўчынку за тое, што яна плакала і замінала глядзець суботні матч 1/8 фіналу чэмпіянату свету-2010 ЗША — Гана.

Кампанія Hyundai стварыла самую вялікую ў свеце вуззелу — дудку, якую выкарыстоўваюць прыхільнікі падчас футбольных матчаў. Кампанія Hyundai Motor Company, якая з'яўляецца адным з вядучых афіцыйных партнёраў чэмпіянату свету FIFA 2010, вырашыла ўстанавіць самую вялікую ў свеце вуззелу. Гіганцкая труба працуе і гудзе ўсялякі раз перад пачаткам чарговага футбольнага матча.

Паводле паведамленняў карэспандантаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

Шануй сваё! КОШЫК НА П'ЕДЭСТАЛЕ

Сяргей ЧЫГРЫН. Фота аўтара.

У суседзях НА ПРАЦЯГУ ТРОХ ГАДОЎ КОШТ НА НАФТУ МОЖА ЗНІЗІЦА ДА 60 ДОЛАРАЎ ЗА БАРЕЛЬ

Пра гэта заявіў віцэ-прэм'ер, міністр фінансаў РФ Аляксей Кудрын на канферэнцыі «Рэнэсанс-Капітал». «Нам дзевяцьдзесяць знаходзіцца на ўзроўні каля 60 долараў працяглы час, больш чым паўгода... Але ў які момант пачнецца зніжэнне, сказаць складана», — сказаў Кудрын, дадаўшы, што ў гэтым выпадку неабходна ўлічваць рызыка, якія існуюць для расійскай эканомікі.

Базавы сцэнарый развіцця расійскай эканомікі, распрацаваны ведамствам Эльвіры Набіўлінай, прадугледжвае, што ў 2011 годзе сярэднегадавы кошт на барэль Urals складзе 75 долараў, у 2012 годзе — 78, а ў 2013-м — 79 долараў. У Мінфіне раней настойвалі, што бюджэт-2011 павінен вяртацца, выходзячы з 70 долараў за барэль.

ПАСОЛЬТРА РФ ЗАПАЗЫЧИЛА ЛОНДАНУ 5 МІЛЬЯРДАЎ, АЛЕ АДМАЎЛЯЕЦА ПЛАЦІЦЬ

Супрацоўнікі расійскага пасольства ў Лондане прызначылі адным з самых злыхных парушальнікаў брытанскіх транспартных законаў — сума не апалячаны ім зборам за паркоўку і ўезд у цэнтр сталіцы на гэты момант дасягнула 3,2 мільярд фунтаў стэрлінгаў (каля 5 мільярд долараў), піша The Guardian.

У ЛАТВІІ НЕ ХАПІЛА ГРОШАЙ НА ПЕРАПІС БАКАК

У Латвіі з-за недахату сродкаў у бюджэце будзе адкладзена стварэнне адзінага рэгістра дамашніх жывёл. Пра гэта паведамляе «Тэлеграф».

Сёння Сонца Усход Заход Даўжыня дня Мінск — 4.41 21.44 17.03 Віцебск — 4.23 21.42 17.19 Магілёў — 4.32 21.35 17.03 Гомель — 4.38 21.22 16.44 Гродна — 4.58 21.58 17.00 Брэст — 5.08 21.49 16.41 Месяц Поўна 26 чэрвеня. Месяц у сузор'і Вадалей. Імяніны Пр. Маніла, Савая, Савелія. К. Гертруды, Люцыны, Эмілія, Арнольда, Кірылы, Раймунда, Уладзіслава, Эрнеста.

Надвор'е на заўтра. Віцебск: +16...+18°C. Мінск: +16...+18°C. Магілёў: +16...+18°C. Гродна: +18...+21°C. Брэст: +17...+18°C. Гомель: +18...+21°C.

За 20 гадоў гарэлка для расіянаў стала даступнай у 5,3 раза, гаворыцца ў афіцыйным прэс-рэлізе аўдытарска-кансалтынгавай кампаніі ФБК. Калі ў 1990 годзе на адну сярэднямесячную зарплату жыхар Расіі мог набыць 16,6 літра гарэлкі, то ў 2009 годзе — 87,8 літра.

30 чэрвеня 1908 год — на Зямлю ўпаў тунгускі метеарыт: над шырокай тэрыторыяй Цэнтральнай Сібіры ў міжрэччы Ніжняй Тунгускі і Лены пралёцў кірочны шар-балід. Палёт яго суправаджаў гукавымі і светлавымі эфектамі і скончыўся магутным выбухам.

1941 год — на заводзе імя Камінтэрна ў Варонежы былі сабраны першыя дзве баявыя пускавыя устаноўкі БМ-13, любоўна прызваныя саветнікамі салдатамі «кацюшамі». Вядома некалькі версій паходжання гэтай назвы.

1941 год — на заводзе імя Камінтэрна ў Варонежы былі сабраны першыя дзве баявыя пускавыя устаноўкі БМ-13, любоўна прызваныя саветнікамі салдатамі «кацюшамі». Вядома некалькі версій паходжання гэтай назвы.

«На маю думку, ёсць тры разнавіднасці людзей: тыя, хто бацьчы; тыя, хто бацьчы, калі ім паказваюць; і тыя, хто не бацьчы».

Тры разы па жмені У працэсе фарміравання адвечнага народнага календара здарылася так, што асноўныя рытуальна-абрадавыя комплексы мелі трохчасковую структуру.

Вельмі важным і адказным момантам у жыцці беларуса і яго сельскагаспадарчай дзейнасці было святкаванне Юр'я (6.05). Лічылася, што святы Юры (Ягоры) «адмыкае зямлю і выпускае расу, ты самым дае новы штуршок для развіцця расліннаму свету.

Юр'е было святкам пастухоў, першага выгану жывёлы ў поле, таму, перш чым адправіць карову за вароты, гаспадыня выконвала шэраг магічна-ахоўных дзеянняў, амаль у кожным з якіх тройка была вызначальнай.

Гаспадыня выходзілі на ніву зжынаць, станавіліся тварам да сонца, маліліся і пачыналі жжынаць «бародку» са словамі: «Дай жа, Божа, каб лёгка жальсці! Сярэдзінка не балела, ручанькі не млелі, ножанькі не дзервянілі, галава не гарзала!»

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

ЛІПЕНЬ «ПРЫНЯСЕ» СПЯКОТУ І ЧАСАМ МОЦНЫЯ ЛІЎНІ

Другі месяц лета чакаецца на 1—2 градусы цяплейшым за кліматычную норму. Глобальнае нацпленне прыводзіць да таго, што ў Беларусі летам усё істотней назіраюцца прыкметы трапічнага клімату.

Сёлетня ліпень ужо традыцыйна павінен стаць самым цяплейшым месяцам года. Сярэдняя тэмпература прагназуецца на 1—2 градуса вышэй за кліматычную норму, якая складае 17—19 градусаў.

Падрыхтаваны ў сіноптыкаў і доўгатэрміновыя прагнозы на жнівень, які павінен стаць таксама вельмі цёплым — прыкладна на градус вышэй за норму.

У найблізкія дні ў Беларусі захаваецца камфортнае летняе надвор'е, практычна без ападкаў. Усталяюцца свежыя паўночна-усходні вецер. Уначы — ад плюс 8 у Віцебскай вобласці да 19 градусаў на Гомельшчыне, удзень — ад вадэвона ад 24 да 31.

У чацвер-пятніцу ў Беларусі завітае атлантычны цыклон. Першага ліпеня ўначы ў паўднёва-заходнім раёнах, удзень месцамі па краіне пройдуць кароткачасовыя дажджы, у асобных раёнах з навальніцамі.

На свята — 3 ліпеня, чакаецца пераменная воблачнасць, без ападкаў, толькі на ўсходзе невялікі дажджы. Уначы — 10—17, удзень — 23—25, на поўдні — да 28—30.

ДУНГА СУПРАЦЬ ВАН МАРВЕЙКА

У матчы 1/8 фіналу на чэмпіянаце свету нацыянальная каманда Бразіліі разграміла (3:0) зборную Чылі і выйшла ў наступную стадыю плей-оф, дзе згуляе з галандцамі.

Фаварыт у гэтым матчы не выклікаў сумненняў, было незрума, ці вытрымаюць націск пентакампеонаў падапечна Б'ельс. Вытрымалі, як высветлілася, першыя паўгазіны. Далей уяўная гульнявая раўнавага знікла, і яшчэ да перапынку бразільцы двойчы забілі.

У 1/4 фіналу бразільцы чакае зборная Нідэрландаў, якая абыграла славаку — 2:1 (на фота). «Аранжыя» лічача бадай самай гульнявой камандай у Еўропе, бразільцы валодаюць тым жа тытулам, толькі ў сусветным маштабе.

Алена КРАВЕЦ.

Імпрэза РУЧНАЯ РАБОТА — ГЭТА ПА-БЕЛАРУСКУ!

Шафа, якую зрабіў бацька Багдановіча, і іншыя самаробныя рэчы на першым hand-made фестывалі.

Яго варта было прыдумач, бо спакон веку ў Беларусі ў кожнай сям'і былі майстры, якія ўсё ўмелі майстраваць самі: ці то мэбля, ці то вопратку.

Менавіта на ім можна будзе пабачыць рэчы, якія належалі продкам Максіма Багдановіча, а цяпер знаходзяцца ў музеі — не толькі шафа, але і саматканяны і выштыты рэчы.

Беларускія традыцыі hand-made сапраўды сягаюць у часы сівой даўніны, і ці не ў кожнай сям'і былі свае майстры, якія рабілі даматканяныя ручнікі, пясы, вырабы з саломы, жаночыя ўпрыгажэнні.

А калі хто яшчэ не ўмеў, то мае матчымаць набыць нейкую адмысловую рэч, зробленую сапраўдным майстрам, бо разам з выставай аўтарскіх работ будзе працаваць кірмас.

І вось цікава: колькі тых, хто ўжо вырашай, як вылучыцца з натоўпу, будзе слухаць музыку беларускіх групоў, якая таксама створаная сваімі рукамі? Нават самаробнымі музычнымі інструментамі, якія выкарыстоўваюць музыкі.

У гэтым годзе ў Мінску пройдзе фестываль «Hand-made», «Shepot Serebra», «ZnaRock», «Людзі X», «Reiki» і іншыя. Есць ва ўсім гэтым сапраўды нешта рэлігійнае, яшчэ не саспаванае агучным патокам прывязвання да стандарту.

У Рэсіі асноўны спосаб знаёмстваў — гэта «пілі разам».

Хто б мог падумаць, што ўмёнае натоўпае ануць, якому я навучыўся ў войску, вельмі спатрыбача мне ў цывільным жыцці — калі я пачу сьвіваць сына...

Ён і яна. Ты плакала хоць раз пасля таго, як мы разыйшліся.

Ларыса ЦІМОШЫК.